

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM I STVARNOPRAVNIM ODNOSIMA U ZRAČNOM PROMETU

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu sadržana je u članku 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM IZMJENA I DOPUNA ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (Narodne novine, broj 132/98) sadrži odredbe o obveznim odnosima koji u zračnom prometu nastaju iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, o prijevozu stvari, o obavljanju drugih komercijalnih djelatnosti, o zakupu zrakoplova, u slučaju štete koju zrakoplov u letu nanese osobama i stvarima na zemlji, o osiguranju i reosiguranju, zatim odredbe o stvarnopravnim odnosima u pogledu zrakoplova (vlasništvo i založno pravo na zrakoplovu), te odredbe o postupku ovrhe i osiguranja na zrakoplovu i teretu u zrakoplovu te s tim u svezi nadležnost sudova za ovrhu i osiguranje.

Neke odredbe postojećeg Zakona potrebno je uskladiti s odgovarajućim EU propisima. Ti dijelovi odnose se na prava putnika u zračnom prometu, prava osoba sa smanjenom pokretljivošću u zračnom prometu, odgovornost prijevoznika. Preuzimanje europske regulative je jedan od uvjeta pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Prvenstveno ta obveza proizlazi iz Nacionalnog programa za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji – 2008. godina.

Nadalje, početkom 2006. Republika Hrvatska je potpisala Sporazum o Europskom zajedničkom zračnom prostoru (ECAA Sporazum). Cilj Sporazuma je potpuna harmonizacija hrvatskog nacionalnog zakonodavstva u području zračnog prometa sa zakonodavstvom Europske unije. Potpisivanjem ovoga Sporazuma Republika Hrvatska se obvezala implementirati u svoje zakonodavstvo uredbu i direktive koje su obuhvaćene tim Sporazumom, sukladno fazama definiranim u Sporazumu. Neke od uredba iz ECAA Sporazuma uređuju i pitanja koja su uređena ovim Zakonom i to je također jedan od razloga zbog čega je potrebno provesti izmjene i dopune.

Uz to valja spomenuti da je za Republiku Hrvatsku u ožujku stupila na snagu Konvencija o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 1/2008). Montrealska konvencija je donesena zbog potrebe osuvremenjivanja postojeće Konvencije o ujednačavanju određenih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu (Varšavska konvencija), budući da su granice odgovornosti kako ih postavlja Varšavska konvencija preniske prema današnjim gospodarskim i socijalnim standardima. Montrealska konvencija se odnosi na komercijalni međunarodni zračni prijevoz, koji uključuje letove između dviju država stranaka Montrealske konvencije, kao i letove kojima je mjesto polaska i mjesto odredišta ista država članica

Montrealske konvencije sa dogovorenim mjestom zaustavljanja u drugoj državi bez obzira da li je ta država stranka Montrealske konvencije. U odnosima s državama u kojima Montrealska konvencija nije na snazi i dalje će se primjenjivati Varšavska konvencija. Najvažnije promjene koje uvodi Montrealska konvencija u sustav odgovornosti u zračnom prijevozu, a s kojima je potrebno uskladiti i postojeći Zakon, su načelo neograničene odgovornosti zračnog prijevoznika, dvostupanjski sustav odgovornosti, vrlo ograničena mogućnost oslobođenja od odgovornosti te modernizacija prijevozničke dokumentacije (elektroničke karte i zračni tovarni list).

Predložene izmjene i dopune Zakona o zračnom prometu potaknute su kako zbog usklađivanja postojećih odredaba sa međunarodno preuzetim obvezama i praksom tako i temeljem pisanih nalaza predstavnika međunarodnih organizacija koji su obavljali provjeru provedenih korektivnih mjera zrakoplovnih vlasti Republike Hrvatske na unapređenju zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj.

Usklađivanje sa Uredbom (EZ) 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju uskraćivanja ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova učinjeno je terminološkom i sadržajnom izmjenom članaka koji uređuju prava putnika u slučajevima uskraćivanja ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova, tako što su stari nazivi zamijenjeni novima, a prava koja su u tim slučajevima putnicima bila zajamčena sada su povećana. Usklađivanje sa ovom Uredbom potrebno je iz razloga što prema važećem Zakonu putnicima nisu zajamčena sva prava koja su putnicima zajamčena Uredbom, a koja su se tijekom vremena nakon donošenja važećeg Zakona bitno izmijenila. Potrebno je povisiti standarde zaštite propisane tom Uredbom, kako bi ojačala prava putnika i osigurala djelovanje zračnih prijevoznika sukladno ujednačenim uvjetima na liberaliziranom tržištu. Propisana zaštita prava putnika odnosi se na putnike, bez obzira na njihovu nacionalnost, koji putuju s aerodroma lociranog u državi potpisnici ECAA Sporazuma (tu je možda najvažnije spomenuti da u te države spadaju između ostalih sve države članice EU, ali i Republika Hrvatska), treba proširiti i na putnike koji napuštaju aerodrom lociran u trećoj državi i idu na aerodrom smješten u državi potpisnici ECAA Sporazuma ukoliko letom upravlja prijevoznik neke od država potpisnica ECAA Sporazuma.

Usklađivanje sa Uredbom Vijeća 2027/97/EZ od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreće, koja je izmijenjena Uredbom 889/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća učinjeno je izmjenom postojećih članaka koji uređuju pitanja odgovornosti prijevoznika prema putnicima i njihovoj prtljazi, dodatne troškove prijevoza i osiguranja prtljage, predujam naknade štete, obavijest putnicima o odgovornosti prijevoznika i pravila o odgovornosti prijevoznika prema putnicima i njihovoj prtljazi. Usklađivanje sa ovom Uredbom vezano je i za usklađivanje Zakona sa Montrealskom konvencijom zato što Uredba 889/2002/EZ uvodi odgovarajuće odredbe Montrealske konvencije u pogledu obveza i odgovornosti prijevoznika i visine odštete u domaćem i međunarodnom zračnom prijevozu putnika i njihove prtljage.

Usklađivanje sa Uredbom (EZ) 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću, učinjeno je uvođenjem potpuno novog pododjeljka s naslovom „6. *Prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti*“ imajući u vidu da važeći Zakon uopće ne regulira položaj i posebne potrebe invalida u zračnom prometu. Cilj izmjena i dopuna Zakona radi usklađivanja sa Uredbom (EZ) 1107/2006 jest da osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti koja je

posljedica invaliditeta, starosti ili bilo kojeg drugog čimbenika, imaju jednaka prava u zračnom prijevozu kao i ostali putnici. Osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti treba na aerodromima, kao i u zrakoplovima, besplatno pružiti pomoć koja je prilagođena njihovim posebnim potrebama. Sve bitne informacije namijenjene putnicima u zračnom prijevozu, trebaju se pružiti u alternativnim oblicima, koji su dostupni osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti.

Budući da je u EU ukinuta razlika između domaćeg (unutar teritorija EU) i međunarodnog prometa (EU s trećim državama) što se tiče prava putnika i odgovornosti zračnog prijevoznika, te s obzirom na to da Montrealska konvencija regulira samo međunarodni prijevoz, potrebno je u Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima implementirati EU uredbe koje u sebi sadrže rješenja iz Montrealske konvencije, kako bi se ujednačio sustav odgovornosti prijevoznika i u međunarodnom i u domaćem zračnom prijevozu Republike Hrvatske, što će imati za posljedicu ne samo ujednačeni sustav odgovornosti prijevoznika u međunarodnom i domaćem zračnom prijevozu, nego i učvršćivanje mjera zaštite putnika, kao i osoba s invaliditetom, te osoba sa smanjenom pokretljivošću.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provođenje odredaba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguranje posebnih sredstava u državnome proračunu.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOME POSTUPKU

S obzirom na okolnost da je Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu, sastavni dio Nacionalnog programa za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj Uniji – 2008., predlaže se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu po hitnome postupku, temeljem odredbe članka 161. stavak 1. Poslovnika hrvatskog sabora.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM I STVARNOPRAVNIM ODNOSIMA U ZRAČNOM PROMETU

Članak 1.

U Zakonu o obveznyim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (Narodne novine, broj 132/98), članak 3. mijenja se i glasi:

„Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

1) dobrovoljac je osoba koja se sukladno uvjetima iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona pravovremeno prijavila za ukrcaj i koja prihvati ponudu prijevoznika upućenu svim putnicima da odustanu od svoje rezervacije u zamjenu za pogodnosti,

2) domaći prijevoz je prijevoz zrakoplovom kod kojega se, prema ugovoru o prijevozu, mjesto polaska i mjesto odredišta nalaze na teritoriju Republike Hrvatske,

3) korisnik aerodroma je pravna osoba odgovorna za zračni prijevoz putnika s dotičnog aerodroma ili prema dotičnom aerodromu,

4) izvanredne okolnosti smatrat će se da postoje kada učinak odluke u pogledu upravljanja zračnim prometom vezane za određeni zrakoplov na određeni dan dovede do dužeg kašnjenja, kašnjenja zrakoplova preko noći ili otkazivanja jednog ili više letova tim zrakoplovom, iako su poduzete sve razumne mjere od strane prijevoznika da izbjegne kašnjenje ili otkazivanje leta,

5) međunarodni prijevoz je prijevoz zrakoplovom kod kojega se, prema ugovoru o prijevozu, mjesto polaska i mjesto odredišta nalaze na teritorijima dviju država ili na teritoriju samo jedne države ako je predviđeno međuslijetanje na teritorij druge države,

6) mjesto odredišta je destinacija na karti prezentiranoj na pultu za prijavu leta ili, u slučaju izravno vezanih letova, odredište zadnjeg leta; zamjenski vezani letovi koji su dostupni ne uračunavaju se ukoliko se poštivalo prvotno planirano vrijeme dolaska,

7) Montrealska konvencija je Konvencija o ujednačavanju određenih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu” potpisanu u Montrealu 28. svibnja 1999. godine,

8) nositelj prava je osoba koja na temelju ugovora ima zahtjev prema prijevozniku,

9) naručitelj prijevoza je osoba koja s ugovornim prijevoznikom sklapa ugovor o prijevozu,

10) operator aerodroma je pravna osoba koja je vlasnik ili koja upravlja aerodromom,

11) organizator putovanja je pravna osoba koja redovito organizira paket – aranžmane i prodaje ih ili ih nudi na prodaju, bilo neposredno ili preko posrednika,

12) osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti je bilo koja osoba čija je pokretljivost pri korištenju prijevoza smanjena uslijed bilo koje tjelesne invalidnosti (osjetna ili lokomotorna, trajna ili privremena), mentalne invalidnosti ili oštećenja ili bilo kojeg drugog uzroka invalidnosti, ili starosti, te čije stanje zahtijeva primjerenu pažnju i prilagodbu usluga koje su na raspolaganju svim putnicima njezinim posebnim potrebama,

13) osoba s pravom na naknadu štete je putnik ili svaka osoba koja ima pravo zahtijevati naknadu štete u ime toga putnika u skladu s mjerodavnim pravom,

14) otkazivanje leta je otkazivanje leta koji je prethodno bio predviđen i na kojem je najmanje jedno mjesto bilo rezervirano,

15) paket – aranžman je unaprijed određena kombinacija usluga kojom se organizator putovanja obvezuje pribaviti putniku najmanje dvije usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih turističkih usluga što čine cjelinu i koje se pružaju u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje, a putnik se obvezuje platiti mu za to jednu ukupnu (paušalnu) cijenu

16) parkiralište aerodroma je prostor za parkiranje vozila unutar granica aerodroma ili pod izravnim nadzorom operatora aerodroma, koji je neposredno namijenjen putnicima koji se koriste aerodromom,

17) posebno vučenja jest obračunska jedinica kako ju je definirao Međunarodni monetarni fond,

18) pošiljatelj je osoba u čije se ime na temelju ugovora predaje stvar na prijevoz,

19) Povjerenstvo korisnika aerodroma je povjerenstvo predstavnika korisnika aerodroma ili organizacije koje ih predstavljaju,

20) prijevoznik je pravna osoba sa važećom operativnom licencijom,

21) prijevoznik države potpisnice Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru je prijevoznik s važećom operativnom licencijom izdanom od strane države potpisnice Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EEZ-a), br. 2407/92 od 23. srpnja 1992., o licenciranju zračnih prijevoznika,

22) primatelj je osoba koja je ovlaštena da u mjestu odredišta prima stvar predanu na prijevoz,

23) prtljaga je predana i ručna prtljaga,

24) putna karta je važeći dokument koja daje pravo na prijevoz ili neki ekvivalent tome koji nije u papirnatom obliku, a može uključivati i elektronički oblik, izdan ili ovjeren od strane prijevoznika ili njegovog ovlaštenog agenta,

25) putnik je osoba koja na temelju ugovora ima pravo na prijevoz zrakoplovom,

26) rezervacija je činjenica da putnik ima putnu kartu ili drugi dokaz, koji pokazuje da je rezervacija prihvaćena i potvrđena od strane prijevoznika ili organizatora putovanja,

27) Sporazum o Europskom zajedničkom zračnom prostoru - ECAA Sporazum je mnogostrani Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene Uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora,

28) stvarni prijevoznik je prijevoznik koji izvodi ili namjerava izvesti let ugovoren s putnikom ili u ime neke druge osobe, pravne ili fizičke, koja ima ugovor s tim putnikom,

29) ugovorni prijevoznik je prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu s putnikom, naručiteljem prijevoza ili pošiljateljem,

30) uskraćivanje ukrcaja je uskraćivanje ukrcaja na let putnicima usprkos njihovoj prijavi na ukrcaj sukladno uvjetima iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona, osim u slučajevima kada postoje opravdani razlozi da im se ukrcaj uskrati, bilo iz zdravstvenih razloga, razloga sigurnosti ili zaštite ili neadekvatne putne dokumentacije,

31) usluga komercijalnog putničkog zračnog prijevoza je usluga zračnog prijevoza putnika koju pruža zračni prijevoznik na linijskom i povremenom letu koji je ponuđen široj javnosti za novčanu naknadu, bilo kao samostalni let ili kao dio paket-aranžmana,

32) uzastopni prijevoznik je prijevoznik koji na temelju ugovora o prijevozu, koji sklopi prvi prijevoznik, obavlja dio tog prijevoza uz pristanak putnika, odnosno naručitelja prijevoza,

33) aerodrom je bilo koja površina posebno namijenjena slijetanju, polijetanju i kretanju zrakoplova, uključujući pomoćne objekte, postrojenja i opremu koje mogu uključivati te operacije radi potreba zračnog prometa i usluga zračnog prijevoza, uključujući uređaje potrebne radi pružanja potpore uslugama komercijalnog zračnog prijevoza.“

Članak 2.

- (1) Naslov iznad članka 4. mijenja se i glasi: *Sklapanje ugovora o prijevozu putnika*.
- (2) U članku 4. stavak 5. iza riječi „pisanom” dodaju se riječi „ili elektroničkom“.

Članak 3.

U članku 5. stavak 1. iza riječi „Putna karta“ dodaju se riječi „bilo u papirnatom ili elektroničkom obliku“.

Članak 4.

- (1) Iznad naslova članka 6. dodaje se naslov pododjeljka koji glasi: „**2. Prava putnika u slučaju uskraćivanja ukrcaja, otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta**“.
- (2) Naslov iznad članka 6. i članak 6. mijenjaju se i glase:

„Naknada i pomoć putnicima
Članak 6.

- (1) Putnici u zračnom prometu imaju pravo na naknadu i pomoć u slučajevima:
- (a) uskraćenog ukrcaja;
 - (b) otkazivanja leta;
 - (c) kašnjenja leta.
- (2) Prava zajamčena putnicima u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se na:
- (a) putnike koji putuju s aerodroma smještenog u nekoj od država potpisnica Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru;
 - (b) na putnike koji putuju s aerodroma smještenog u trećoj državi na aerodrom smješten u nekoj od država iz točke (a) ovoga stavka, osim ako isti nisu primili pogodnosti ili kompenzaciju i nije im pružena pomoć u toj trećoj državi, ukoliko je prijevoznik koji pruža uslugu dotičnog leta prijevoznik neke od država iz točke (a) ovoga stavka.
- (3) Odredbe stavka 2. ovoga članka primjenjuju se ukoliko putnici ispunjavaju sljedeće uvjete:
- (a) imaju potvrđenu rezervaciju za određeni let i, osim u slučaju otkazivanja leta navedenog u članku 9. ovoga Zakona, prijave se za let:
 - kako je navedeno u putnoj karti, od strane prijevoznika, organizatora putovanja ili ovlaštenog putnog agenta; ili, ukoliko vrijeme nije navedeno,
 - ne kasnije od 45 minuta prije objavljenog vremena polaska; ili
 - (b) budu premješteni od strane prijevoznika ili organizatora putovanja s leta za koji su imali rezervacije na drugi let, bez obzira na razlog.
- (4) Pravo na naknadu i pomoć ne pripada putnicima koji putuju besplatno ili po umanjenoj tarifi koja nije dostupna javnosti izravno ili neizravno.
- (5) Pravo na naknadu i pomoć pripada putnicima kojima je karta izdana kroz program nagrađivanja putnika ili preko drugih komercijalnih programa prijevoznika ili organizatora putovanja.
- (6) Pravo na naknadu i pomoć pripada samo putnicima koji putuju zrakoplovom.
- (7) Pravo na naknadu i pomoć dužan je omogućiti bilo koji prijevoznik koji obavlja prijevoz putnika, a kako je predviđeno stavicima 2. i 3. ovoga članka. U slučajevima kada

prijevoznik koji nema ugovor s putnikom izvršava obveze propisane odredbama ovoga pododjeljka, smatrat će se kao da to radi u ime osobe koja ima ugovor s putnikom.

(8) Odredbe članka kojima se uređuju pravo na naknadu i pomoć putnicima ne utječu na prava putnika propisana propisom koji uređuje ugovor o organiziranju putovanja.

(9) Odredbe članka kojima se uređuju pravo na naknadu i pomoć putnicima se ne primjenjuju u slučajevima kada se paket - aranžman otkaže iz razloga različitih od otkazivanja leta.“

Članak 5.

Naslov iznad članka 7. i članak 7. mijenjaju se i glase:

*„Kašnjenje leta
Članak 7.*

(1) Stvarni prijevoznik je dužan pružiti putnicima odgovarajuću pomoć propisanu u stavku 2. ovoga članka kada razumno očekuje kašnjenje leta u polasku izvan vremena predviđenog redom letenja:

- (a) za dva sata i više za letove duljine 1 500 km ili kraće; ili
- (b) za tri sata ili više za sve letove unutar teritorija država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona duže od 1 500 km i za sve ostale letove između 1 500 km i 3 500 km; ili
- (c) za četiri sata ili više, u slučaju svih letova koji ne spadaju pod točke (a) i (b) ovoga stavka.

(2) Pomoć iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća:

- (a) pomoć propisanu u članku 9.c stavku 1. točki (a) i stavku 2. ovoga Zakona; i
- (b) kada je razumno očekivano vrijeme polaska najmanje dan nakon prethodno najavljenog vremena polaska, pomoć propisanu u članku 9.c stavku 1. točkama (b) i (c) ovoga Zakona; i
- (c) kada je kašnjenje leta najmanje pet sati, pomoć propisanu u članku 9.b stavku 1. točki (a) ovoga Zakona.

(3) Pomoć će se pružiti unutar vremenskih rokova propisanih u stavku 1. ovoga članka, a s obzirom na svaku pojedinu kategoriju udaljenosti.“

Članak 6.

Naslov iznad članka 8. i članak 8. mijenjaju se i glase:

*„Uskraćivanje ukrcaja
Članak 8.*

(1) Kada prijevoznik razumno očekuje da će doći do uskraćivanja ukrcaja na let, isti će prvo pozvati dobrovoljce koji su voljni odustati od svoje rezervacije u zamjenu za pogodnosti pod uvjetima dogovorenim između dotičnog putnika i stvarnog prijevoznika. Dobrovoljcima će se, pored dogovorenih pogodnosti, pružiti i pomoć u skladu s člankom 9.b ovoga Zakona.

(2) Ukoliko se ne javi dovoljan broj dobrovoljaca kako bi se ostali putnici s rezervacijama mogli ukrcaj na let, stvarni prijevoznik tada može uskratiti ukrcaj putnicima protiv njihove volje.

(3) Ukoliko je ukrcaj putnicima uskraćen protiv njihove volje, stvarni prijevoznik im je dužan odmah nadoknaditi štetu u skladu s člankom 9.a ovoga Zakona i pružiti im pomoć u skladu s člancima 9.b i 9.c ovoga Zakona.“

Članak 7.

Naslov iznad članka 9. i članak 9. mijenjaju se i glase:

*„Otkazivanje leta
Članak 9.*

- (1) U slučaju otkazivanja leta, dotični putnici imaju pravo na:
- (a) pomoć od strane stvarnog prijevoznika u skladu s člankom 9.b ovoga Zakona; i
 - (b) pomoć od strane stvarnog prijevoznika u skladu s člankom 9.c stavkom 1. točkom (a) i člankom 9.c stavkom 2. ovoga Zakona, kao i, u slučaju preusmjeravanja kada je predviđeno vrijeme polaska novog leta najmanje jedan dan nakon vremena polaska koje je bilo planirano za otkazani let, na pomoć navedenu u članku 9.c stavku 1. točki (b) i članku 9.c stavku 1. točki (c) ovoga Zakona; i
 - (c) odštetu od strane stvarnog prijevoznika u skladu s člankom 9.a ovoga Zakona, osim ako su:
 - obaviješteni o otkazivanju leta najmanje dva tjedna prije vremena polaska predviđenog redom letenja; ili
 - obaviješteni o otkazivanju leta u roku od dva tjedna do sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje koje im omogućuje da otputuju ne više od dva sata prije vremena polaska predviđenog redom letenja i da stignu u mjesto odredišta unutar četiri sata od planiranog vremena dolaska; ili
 - obaviješteni o otkazivanju leta u roku od sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje, čime im je omogućeno da otputuju ne više od sat vremena ranije od predviđenog vremena polaska i da stignu u svoje mjesto odredišta unutar dva sata od planiranog vremena dolaska.
- (2) Kada se putnike obavještava o otkazivanju leta, istima treba dati objašnjenje o mogućem zamjenskom prijevozu.
- (3) Stvarni prijevoznik nije dužan platiti odštetu u skladu s člankom 9.a ovoga Zakona, ukoliko može dokazati da je do otkazivanja leta došlo zbog izvanrednih okolnosti, koje se nije moglo izbjeći čak ni ako su poduzete sve razumne mjere.
- (4) Teret dokaza je li i kada putnik obaviješten o ukidanju leta, leži na prijevozniku.“

Članak 8.

Iza članka 9. dodaju se članci 9.a do 9.j koji glase:

*„Pravo na odštetu
Članak 9.a*

- (1) U slučajevima predviđenima odredbama ovoga pododjeljka, putnici ostvaruju, pozivanjem na ovaj članak, pravo na odštetu u iznosu od:
- (a) 250 EUR u kunskoj protuvrijednosti za sve letove duljine 1 500 km ili kraće;
 - (b) 400 EUR u kunskoj protuvrijednosti za sve letove unutar teritorija država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, duže od 1 500 km i za sve druge letove između 1 500 km i 3 500 km;
 - (c) 600 EUR u kunskoj protuvrijednosti za sve letove koji ne spadaju pod točke (a) i (b) ovoga članka.

(2) U određivanju udaljenosti iz stavka 1. ovoga članka, kao baza se uzima mjesto odredišta na koje će, zbog uskraćivanja ukrcaja ili otkazivanja leta, putnici stići s određenim vremenskim zakašnjenjem u odnosu na vrijeme dolaska predviđenim redom letenja.

(3) Kada je putnicima ponuđeno preusmjeravanje do njihovog mjesta odredišta zamjenskim letom, sukladno članku 9.b ovoga Zakona, i kad na taj način ostvareno vrijeme dolaska ne premašuje prvotno rezervirano vrijeme dolaska leta:

(a) za 2 sata, glede letova dugih 1 500 km ili kraće; ili

(b) za 3 sata, glede svih letova unutar teritorija država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, dužih od 1 500 km i glede svih ostalih letova između 1 500 km i 3 500 km; ili

(c) za 4 sata, glede svih letova koji ne spadaju pod točke (a) i (b) ovoga stavka; prijevoznik može smanjiti visinu odštete predviđenu stavkom 1. ovoga članka za 50 %.

(4) Odšteta iz stavka 1. ovoga članka platit će se u gotovini, bankovnom doznaku na račun, čekovima ili, uz pisanu suglasnost putnika, u putnim vaučerima i/ili drugim uslugama.

(5) Udaljenosti iz stavaka 1. i 3. ovoga članka određuju se pomoću metode za određivanje rute preko velikog kruga ortodrome.

(6) Preračunavanje eura u kune obavlja se po tečaju važećem na dan isplate naknade štete od strane prijevoznika, a ako je u svezi sa naknadom štete došlo do sudskog spora na dan donošenja pravomoćne presude.

Pravo na vraćanje prevoznine ili preusmjeravanje

Članak 9.b

(1) Pozivanjem na ovaj članak putnicima se nudi izbor između:

(a) nadoknade u roku od 7 dana, u skladu s člankom 9.a stavkom 4. ovoga Zakona, cjelokupnog iznosa vrijednosti karte po cijeni po kojoj je kupljena, za dio ili dijelove putovanja koji nisu realizirani i za dio ili dijelove putovanja koji su već ostvareni, ako let više ne služi svrsi prvotnog plana putovanja putnika, zajedno sa, kada je to relevantno, povratnim letom u prvu točku polazišta, kada je to najranije moguće;

(b) preusmjeravanja, po sukladnim uvjetima prijevoza do njihovog mjesta odredišta prvom mogućom prilikom; ili

(c) preusmjeravanja po sukladnim uvjetima prijevoza, do njihovog mjesta odredišta kasnijeg dana kako je putniku prihvatljivo, ovisno o dostupnosti slobodnih mjesta.

(2) Na putnike čiji letovi čine dio paket – aranžmana primjenjuje se stavak 1. točka (a) ovoga članka, isključujući pravo na nadoknadu tamo gdje takvo pravo proizlazi iz posebnog propisa kojim se uređuju prava i obveze iz paket – aranžmana.

(3) Kada, u slučaju kada se mjesto, grad i regija služe s nekoliko aerodroma, prijevoznik nudi putniku let na zamjenski aerodrom umjesto na onaj za koji je let rezerviran, tada prijevoznik snosi troškove transfera putnika iz zamjenskog aerodroma ili do aerodroma za koji je izvršena rezervacija ili do drugog obližnjeg odredišta u dogovoru s putnikom.

Pravo na skrb

Članak 9.c

(1) Pozivanjem na ovaj članak putnici ostvaruju pravo na:

(a) besplatne obroke i osvježavajuće napitke u razumnom odnosu s vremenom čekanja;

(b) smještaj u hotelu u slučajevima:

- kada je potrebno ostati jednu ili više noći,

- kada je potreban ostanak duži od onoga koji je putnik planirao;

(c) prijevoz između aerodroma do mjesta smještaja (hotel i drugo).

(2) Osim prava iz stavka 1. ovoga članka, putnici imaju pravo na dva besplatna telefonska poziva, telefaks poruke ili elektroničke poruke.

(3) Stvarni prijevoznik posebice vodi računa o potrebama osoba sa smanjenom pokretljivošću i svim osobama u njihovoj pratnji, kao i o potrebama djece bez pratnje.

Premještaj u viši ili niži razred

Članak 9.d

(1) Ukoliko prijevoznik premjesti putnika u razred viši od onoga za koji je karta plaćena, ne može zahtijevati nikakvu nadoknadu razlike u cijeni.

(2) Ukoliko prijevoznik premjesti putnika u razred niži od onoga za koji je karta plaćena, dužan mu je u roku od 7 dana, na načine utvrđene u članku 9.a stavku 4. ovoga Zakona, nadoknaditi:

- (a) 30 % cijene karte za sve letove 1 500 km ili kraće, ili
- (b) 50 % cijene karte za sve letove unutar teritorija država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona duže od 1 500 km, i za sve ostale letove između 1 500 km i 3 500 km, ili
- (c) 75 % cijene karte za sve letove koji ne spadaju pod točke (a) i (b) ovoga članka.

Osobe sa smanjenom pokretljivošću ili posebnim potrebama

Članak 9.e

(1) Prijevoznik će dati prioritet prijevozu osoba sa smanjenom pokretljivošću i svim osobama ili certificiranim psima u njihovoj pratnji, kao i djeci bez pratnje.

(2) U slučajevima uskraćivanja ukrcaja, otkazivanja ili kašnjenja leta bilo koje dužine, osobe sa smanjenom pokretljivošću i sve osobe u njihovoj pratnji, kao i djeca bez pratnje, imaju pravo na skrb u skladu s člankom 9.c ovoga Zakona u najkraćem mogućem roku.

(3) Prava osoba sa smanjenom pokretljivošću ili posebnim potrebama u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja leta te dužeg kašnjenja leta u polasku, detaljnije su uređena u člancima 31.c do 31.s ovoga Zakona.

Dodatna odšteta

Članak 9.f

(1) Putnici imaju pravo na dodatnu odštetu zajamčenu posebnim propisima. Odšteta isplaćena putniku sukladno članku 9.a ovoga Zakona može se odbiti od iznosa takve odštete.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka o dodatnoj odšteti ne primjenjuju se na putnike koji su dobrovoljno odustali od svoje rezervacije sukladno članku 8. stavku 1. ovoga Zakona.

Pravo regresa

Članak 9.g

(1) U slučajevima gdje stvarni prijevoznik plaća odštetu ili izvršava druge obveze koje proizlaze iz ovoga Zakona, stvarni prijevoznik ima pravo zatražiti odštetu od bilo koje osobe, uključujući treću stranu u skladu s primjenjivim pravom.

(2) Stvarni prijevoznik ima pravo tražiti odštetu i od organizatora putovanja ili od druge osobe s kojom ima ugovor.

(3) Organizator putovanja ili treća osoba, ako ta treća osoba nije putnik, a s kojom stvarni prijevoznik ima ugovor, da potražuje vraćanje prevoznine ili odštetu od prijevoznika u skladu s posebnim propisima.

Obveza obavještanja putnika o njihovim pravima
Članak 9.h

(1) Stvarni prijevoznik će osigurati da pri prijavljivanju za let, jasno čitljiva obavijest sljedećeg sadržaja bude prikazana putnicima: „Ukoliko Vam je uskraćen ukrcaj ili ako je Vaš let otkazan ili kasni najmanje dva sata, zatražite na pultu za prijavu leta ili na ukrcajnim vratima pisanu izjavu o Vašim pravima, poglavito što se tiče prava na odštetu i pomoć.“

(2) Stvarni prijevoznik koji uskrati ukrcaj ili otkazuje let dužan je svakome putniku uručiti pisanu obavijest koja sadrži pravila za odštetu i pomoć u skladu s ovim Zakonom. Isto tako, svakom putniku kojem let kasni najmanje dva sata, treba osigurati istu takvu obavijest. Kontakt informacije tijela pred kojim putnik može ostvariti svoja prava također treba dati putniku u pisanoj formi.

(3) Uvažavajući slijepe i slabovidne osobe, obveza obavještanja putnika o njihovim pravima provodit će se korištenjem odgovarajućih zamjenskih načina.

Zabrana isključenja odgovornosti
Članak 9.i

(1) Obveze prema putnicima koje proizlaze iz odredaba ovoga pododjeljka ne mogu se ograničiti niti isključiti, posebice ne putem derogirajućih ili restriktivnih odredaba ugovora o prijevozu.

(2) Ukoliko se takva derogirajuća ili restriktivna odredba primijeni u pogledu određenog putnika, ili ukoliko putnik nije ispravno obaviješten o svojim pravima, i zbog toga je prihvatio naknadu koja je niža od predviđene, takav putnik i dalje ima pravo pokrenuti odgovarajući postupak pred nadležnim sudovima ili tijelima radi ostvarenja dodatne naknade.

Nepoštivanje prava zajamčenih putnicima
Članak 9.j

(1) Nadzor nad poštivanjem prava zajamčenih putnicima, ukoliko se radi o letovima čije je mjesto polaska aerodrom na teritoriju Republike Hrvatske, ili im je mjesto polaska aerodrom države koja nije jedna od država iz članka 6. stavka 2. (a) ovoga Zakona pod uvjetom da je mjesto odredišta aerodrom na teritoriju Republike Hrvatske i da let obavlja prijevoznik s važećom operativnom licencijom izdanom od strane jedna od država iz članka 6. stavka 2. (a) ovoga Zakona, vrši ministarstvo nadležno za poslove civilnog zračnog prometa.

(2) Ukoliko smatra da mu je povrijeđeno neko od prava zajamčenih ovim Zakonom, a radi se o nekom od letova iz stavka 1. ovoga članka, svoja prava putnik može ostvariti sukladno članku 87. ovoga Zakona.

(3) O nadležnom tijelu iz stavka 1. ovoga članka obavijestit će se Europska komisija.“

Članak 9.

(1) Iznad članka 10. dodaje se naslov pododjeljka koji glasi:“**3. Izvršenje ugovora o prijevozu putnika**“.

(2) U članku 10. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Ako naručitelj prijevoza, prema stavku 1. ovoga članka, odgovara prijevozniku za obveze koje proizlaze iz ugovora o prijevozu, putnik ima pravo svoje zahtjeve nastale u slučaju otkazivanja leta, kašnjenja leta odnosno zakašnjenja u prijevozu ostvarivati samo prema naručitelju prijevoza.“

Članak 10.

Članak 14. mijenja se i glasi:

„Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na kašnjenje leta (članak 7.), uskraćivanje ukrcaja (članak 8.) i otkazivanje leta (članak 9.), ne primjenjuju se na prijevoz poštanskih pošiljaka. Odgovornost za prijevoz poštanskih pošiljaka uređuje se posebnim propisima.“

Članak 11.

Iznad članka 15., u naslovu pododjeljka 2. Odgovornost prijevoznika, broj 2. zamjenjuje se brojem 4.

Članak 12.

Članak 15. mijenja se i glasi:

„(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika za vrijeme prijevoza, te za štetu nastalu zbog zakašnjenja u prijevozu zrakoplovom.“

(2) Prijevoznik je odgovoran za pretrpljenu štetu u slučaju smrti ili tjelesne ozljede putnika isključivo pod uvjetom da se nesreća koja je uzrokovala smrt ili tjelesnu ozljedu dogodila u zrakoplovu ili tijekom ukrcaja ili iskrcaja.

(3) Prijevoznik odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju uzrokuje osoba koja je po njegovu nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza.“

Članak 13.

U članku 16. riječi „oštećenje zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljedu“ dodaje se riječ „tjelesnu“.

Članak 14.

Članak 17. mijenja se i glasi:

„(1) U slučaju odštetnih zahtjeva za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika do iznosa 100000 posebnih prava vučenja po putniku, prijevoznik se može osloboditi od odgovornosti pod uvjetima iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona, a u slučaju odštetnih zahtjeva za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika viših od 100000 posebnih prava vučenja po putniku prijevoznik može isključiti svoju odgovornosti pod uvjetima iz članka 19. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) U iznose iz stavka 1. ovoga članka uključeni su i svi sudski i odvjetnički troškovi nastali u svezi sa sudskim postupkom ili postupkom vođenim glede štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika.

(3) Ako se naknada štete dosuđuje u obliku rente, ukupni iznos rente ne može biti veći od iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Za štetu nastalu zbog zakašnjenja u prijevozu, prijevoznik odgovara do iznosa od 4150 posebnih prava vučenja po putniku.

(5) Preračunavanje posebnih prava vučenja u kune obavlja se po tečaju važećem na dan isplate naknade štete od strane prijevoznika, a ako je u svezi naknade štete iz stavka 1. i 4. ovoga članka došlo do sudskog spora, na dan donošenja pravomoćne presude.“

Članak 15.

Iza članka 17. dodaje se članak 17.a koji glasi:

*„Predujam naknade štete
Članak 17.a*

(1) Prijevoznik mora bez odlaganja, a u svakom slučaju najkasnije petnaest dana od dana utvrđivanja identiteta fizičke osobe s pravom na naknadu štete, isplatiti predujam razmjeran materijalnoj šteti koju je ta osoba pretrpjela i koji joj omogućuje da zadovolji neposredne materijalne potrebe.

(2) Ne dovodeći u pitanje stavak 1. ovoga članka, predujam u slučaju smrti ne smije biti manji od 16000 posebnih prava vučenja po putniku.

(3) Predujam ne predstavlja priznanje odgovornosti te se može uračunati u kasnije iznose isplaćene na temelju odgovornosti prijevoznika iz stavka 1. ovoga članka, no on je nepovratan osim u slučajevima propisanim u članku 19. ovoga Zakona ili u slučaju kada je predujam bio isplaćen osobi koja nije imala pravo na naknadu štete.“

Članak 16.

U članku 18. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Zahtjev za naknadu štete u slučaju zakašnjenja u prijevozu putnik mora podnijeti prijevozniku u obliku reklamacije u roku od 15 dana od dana kada je let završen.“

Članak 17.

Naslov iznad članka 19. i članak 19. mijenjaju se i glase:

„Oslobođenje od odgovornosti

„(1) U slučaju odštetnih zahtjeva za štete iz članka 17. stavka 1. ovoga Zakona čiji iznos ne prelazi 100000 posebnih prava vučenja, prijevoznik se može u cijelosti ili djelomično osloboditi odgovornosti ako dokaže da je šteta uzrokovana ili se može pripisati nepažnji ili drugoj štetnoj radnji ili propustu osobe koja traži naknadu u mjeri u kojoj su ta nepažnja ili štetna radnja ili propust uzrokovali štetu ili joj doprinijeli.

(2) U slučaju odštetnih zahtjeva za štete iz članka 17. stavka 1. ovoga Zakona, čiji iznos prelazi 100 000 posebnih prava vučenja, prijevoznik se može u cijelosti ili djelomično osloboditi odgovornosti do mjere u kojoj ona prekoračuje 100000 posebnih prava vučenja, ako dokaže da šteta nije nastala radi nepažnje ili propusta prijevoznika ili osoba koje su radile po njegovom nalogu i uputi ili da je šteta nastala isključivo radi nepažnje ili štetnog ponašanja ili propusta treće osobe.

(3) Za štetu iz članka 17. stavka 4. ovoga Zakona, prijevoznik se može osloboditi odgovornosti ako dokaže da je on ili osoba koja je radila po njegovom nalogu ili uputi poduzeo sve mjere koje su se mogle razumno očekivati da se izbjegne šteta ili ako nije bilo moguće poduzeti takve mjere.

(4) Ako je zahtjev za naknadu štete predviđene u članku 15. ovoga Zakona, prema općim propisima o odgovornosti za uzrokovanu štetu, postavljen prema osobi koja je po nalogu ili za račun prijevoznika radila na izvršenju prijevoza, na odgovornost te osobe primjenjuju se odredbe o ograničenoj odgovornosti koja je kod prijevoza putnika utvrđena za prijevoznika, ako ta osoba dokaže da je radila u okviru svojih obveza.“

Članak 18.

Iza članka 22. dodaje se članak 22.a koji glasi:

“Odgovornost prijevoznika prema putnicima i njihovoj prtljazi
Članak 22.a

(1) Odgovornost prijevoznika u pogledu naknade štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika za vrijeme prijevoza, za štetu nastalu na prtljazi te za štetu nastalu zbog zakašnjenja u prijevozu zrakoplovom, koja nije regulirana odredbama ovoga Zakona, uređuju sve odredbe Montrealske konvencije koje se odnose na takvu odgovornost.

(2) Obveza osiguranja propisana posebnim propisom, u onoj mjeri u kojoj se ona odnosi na odgovornost za putnike, podrazumijeva obvezu prijevoznika da se osigura do primjerene visine koja svim osobama s pravom na naknadu štete osigurava isplatu cjelokupnog iznosa naknade štete na koji imaju pravo u skladu s ovim Zakonom.“

Članak 19.

Iznad članka 23., u naslovu pododjeljka 3. Prijevoz prtljage, broj 3. zamjenjuje se brojem 5.

Članak 20.

U članku 24. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog gubitka, uništenja ili oštećenja ručne prtljage ako je šteta uzrokovana njegovom krivnjom ili krivnjom osobe koja je radila po njegovom nalogu ili uputi.“

Članak 21.

Naslov iznad članka 31. i članak 31. mijenja se i glasi:

„Odgovornost prijevoznika za štetu nastalu zbog gubitka, uništenja ili oštećenja predane prtljage

(1) Prijevoznik je odgovoran za štetu nastalu u slučaju gubitka, uništenja ili oštećenja predane prtljage isključivo pod uvjetom da se događaj koji je uzrokovao gubitak, uništenje, ili oštećenje dogodio u zrakoplovu ili tijekom bilo kojeg razdoblja u kojem je predana prtljaga bila pod nadzorom prijevoznika.

(2) Prijevoznik nije odgovoran za štetu iz stavka 1. ovoga članka ako je šteta posljedica svojstvenog nedostatka prtljage, kvalitete ili greške na samoj prtljazi.“

Članak 22.

Iza članka 31. dodaju se članci 31.a, 31.b, te pododjeljak 6. i članci 31.c do 31.s koji glase:

„Obavijest putnicima o odgovornosti prijevoznika

Članak 31.a

(1) Prijevoznik mora prilikom prodaje usluga zračnog prijevoza osigurati da su sažeci glavnih odredaba koje uređuju odgovornost prema putnicima i njihovoj prtljazi, uključujući rokove za podnošenje tužbe za naknadu štete i mogućnost davanja posebne izjave o prtljazi, dostupni putnicima na svim prodajnim mjestima, uključujući telefonsku prodaju ili internetsku prodaju.

(2) Kako bi udovoljio zahtjevu za pružanje informacija iz stavka 1. ovoga članka, prijevoznik će koristiti obavijest iz članka 31. b ovoga Zakona.

(3) Takav sažetak ili obavijest ne može poslužiti kao osnova za zahtjev za naknadu štete niti se može koristiti za tumačenje odredaba ovoga Zakona ili Montrealske konvencije.

(4) Pored zahtjeva za pružanje informacija iz stavka 1. ovoga članka, prijevoznik će u pogledu usluge prijevoza koja se obavlja ili prodaje svakom putniku izdati pisanu obavijest o:

- granici odgovornosti prijevoznika koja vrijedi za dotični let, u slučaju smrti ili tjelesne ozljede, ukoliko takva granica postoji;
- granici odgovornosti prijevoznika koja vrijedi za dotični let, u slučaju uništenja, gubitka ili oštećenja prtljage kao i upozorenje na to da putnik mora prilikom registracije prtljage upozoriti prijevoznika na svu prtljagu čija vrijednost premašuje taj iznos, ili mora prtljagu u cijelosti osigurati;
- granici odgovornosti prijevoznika koja vrijedi za dotični let u slučaju štete uslijed kašnjenja.

(5) Kada prijevoz u cijelosti obavlja prijevoznik neke od država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, granice koje su navedene u skladu sa zahtjevima za pružanje informacija iz stavaka 1. i 2. ovoga članka su granice utvrđene ovim Zakonom, osim u slučaju kada prijevoznik dobrovoljno odredi više granice.

(6) Na sav prijevoz koji obavljaju prijevoznici koji nisu prijevoznici neke od država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, primjenjuju se stavci 1. i 2. ovoga članka samo u pogledu prijevoza u, iz ili unutar tih država.

Sažetak pravila o odgovornosti prijevoznika prema putnicima i njihovoj prtljazi

Članak 31.b

(1) Prijevoznik je temeljem članka 31.a ovoga Zakona dužan izdati putnicima obavijest sljedećeg sadržaja:

“Naknada štete u slučaju smrti ili ozljede

Nema financijskih ograničenja odgovornosti za slučaj smrti ili tjelesne ozljede putnika. Za štete do iznosa od 100000 posebnih prava vučenja prijevoznik ne može osporavati zahtjeve za naknadu u slučaju smrti ili tjelesne ozljede putnika. U slučaju iznosa većih od 100000 posebnih prava vučenja, prijevoznik može osporavati zahtjev dokazujući da nije postupao s nepažnjom ili da nije na neki drugi način kriv.

Isplata predujma

U slučaju smrti ili ozljede putnika, prijevoznik mora u roku od 15 dana od identifikacije osobe s pravom na naknadu štete isplatiti predujam koji je potreban za pokrivanje njezinih neposrednih ekonomskih potreba. U slučaju smrti putnika ovaj predujam neće biti niži od 16000 posebnih prava vučenja.

Kašnjenje putnika

U slučaju kašnjenja putnika, prijevoznik je odgovoran za štetu osim ako je poduzeo sve razumne mjere kako bi izbjegao štetu ili ako nije bilo moguće poduzeti takve mjere. Odgovornost za kašnjenje putnika ograničena je na 4150 posebnih prava vučenja.

Kašnjenje prtljage

U slučaju kašnjenja prtljage, prijevoznik je odgovoran za štetu osim ako je poduzeo sve razumne mjere kako bi izbjegao štetu ili ako nije bilo moguće poduzeti takve mjere. Odgovornost za kašnjenje prtljage ograničena je na 1000 posebnih prava vučenja.

Uništenje, gubitak ili oštećenje prtljage

Prijevoznik je odgovoran za uništenje, gubitak ili oštećenje prtljage do iznosa od 1000 posebnih prava vučenja. U slučaju predane prtljage, prijevoznik je odgovoran čak i ako nije kriv, osim ako je prtljaga bila neispravna. U slučaju ručne prtljage, prijevoznik je odgovoran samo ako je kriv.

Više granice odgovornosti za prtljagu

Putnik ima pravo postaviti višu granicu odgovornosti prijevoznika ako najkasnije u trenutku registracije za let da posebnu izjavu o većoj vrijednosti prtljage i plati dodatnu pristojbu.

Pritužbe na prtljagu

Ako je prtljaga oštećena, izgubljena ili uništena, ili ako kasni, putnik mora što je prije moguće prijevozniku poslati pisanu pritužbu. Ukoliko je oštećena predana prtljaga, putnik mora podnijeti pisanu pritužbu u roku od sedam dana, a u slučaju kašnjenja prtljage u roku od dvadeset i jedan dan. U oba slučaja rok počinje teći od dana kada je prtljaga stavljena putniku na raspolaganje.

Odgovornost ugovornih prijevoznika i stvarnih prijevoznika

Ukoliko prijevoznik koji stvarno obavlja prijevoz istovremeno nije i ugovorni prijevoznik, putnik ima pravo podnijeti pritužbu ili zahtjev za naknadu štete protiv bilo kojega od njih. Ukoliko je na karti navedeno ime ili kod prijevoznika, taj prijevoznik je ugovorni prijevoznik.

Rok za podnošenje tužbe

Tužba za naknadu štete pred sudom mora se podnijeti u roku od dvije godine od dana dolaska zrakoplova ili od dana kada je zrakoplov trebao stići.

Podloga za informacije

Gore navedena pravila temelje se na Montrealskoj konvenciji od 28. svibnja 1999. koja se u Republici Hrvatskoj provodi temeljem Zakona o potvrđivanju Konvencije o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz i na odredbama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu.

6. Prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti

Cilj i opseg Članak 31.c

(1) Osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti koje koriste ili namjeravaju koristiti usluge zračnog prijevoza putnika po odlasku s aerodroma, tranzitu kroz aerodrom ili po dolasku na aerodrom kada se aerodrom nalazi na teritoriju Republike Hrvatske imaju pravo na pomoć zajamčenu ovim Zakonom.

(2) Odredbe članka 31.d, 31.e i 31.k ovoga Zakona također se primjenjuju na putnike koji polaze s aerodroma koji se nalazi na teritoriju treće države na aerodrom koji se nalazi na teritoriju Republike Hrvatske ako je prijevoznik koji obavlja zračni prijevoz prijevoznik neke od država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona.

(3) Pravo na pomoć iz stavka 1. ovoga članka ne utječe na prava putnika zajamčena člancima 6. do 9.j ovoga Zakonom i posebnim propisima.

(4) Ukoliko su odredbe članka o pravu na pomoć iz stavka 1. ovoga članka u suprotnosti s odredbama posebnog propisa o pružanju zemaljskih usluga, primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona.

Sprečavanje uskraćivanja prijevoza Članak 31.d

Prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja ne smije zbog invalidnosti ili smanjene pokretljivosti odbiti:

(a) primiti rezervaciju za let čije je polazište ili odredište aerodrom na koji se primjenjuju odredbe ovoga pododjeljka,

(b) ukrcati osobu s invaliditetom ili osobu smanjene pokretljivosti na aerodromu iz točke (a) ovoga članka pod uvjetom da dotična osoba ima valjanu putnu kartu i rezervaciju.

Odstupanja, posebni uvjeti i informacije Članak 31.e

(1) Iznimno od odredbe članka 31.d ovoga Zakona, prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja može zbog invalidnosti ili smanjene pokretljivosti odbiti primiti rezervaciju osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti ili je ukrcati:

(a) radi ispunjavanja odgovarajućih sigurnosnih uvjeta predviđenih posebnim propisima i međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku ili radi ispunjavanja sigurnosnih uvjeta tijela koje je dotičnom prijevozniku izdalo svjedodžbu o sposobnosti,

(b) ako veličina zrakoplova ili njegovih vrata fizički onemogućava ukrcaj ili prijevoz osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti.

(2) U slučaju da se odbije primiti rezervacija iz razloga koji su navedeni u stavku 1. ovoga članka, prijevoznik, njegov zastupnik ili organizator putovanja uložiti će napore kako bi dotičnoj osobi predložio drugu prihvatljivu mogućnost.

(3) Osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti kojoj nije bio dozvoljen ukrcaj zbog invalidnosti ili smanjene pokretljivosti i svaka osoba koja je prati, imaju sukladno stavku 4. ovoga članka, pravo na naknadu troškova ili promjenu rute kako je predviđeno člankom 9.b ovoga Zakona. Pravo na mogućnost povratnog leta ili promjene rute uvjetovano je ispunjavanjem svih sigurnosnih uvjeta.

(4) Pod istim uvjetima kako je navedeno u stavku 1. točki (a) ovoga članka, prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja mogu zahtijevati da osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti bude u pratnji druge osobe koja je toj osobi sposobna pružiti potrebnu pomoć.

(5) Prijevoznik ili njegov zastupnik mora učiniti javno dostupnima, na pristupačan način i barem na onim jezicima na kojima su dane informacije koje su dostupne ostalim putnicima, sigurnosna pravila koja se primjenjuju na prijevoz osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti kao i bilo koja ograničenja na njihov prijevoz ili na prijevoz pomagala za kretanje zbog veličine zrakoplova. Organizator putovanja učinit će ta sigurnosna pravila i ograničenja dostupnima za letove koji su uključeni u putovanja, odmore i kružna putovanja u paket-aranžmanima koje organizira, prodaje ili nudi na prodaju.

(6) Kada prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja odbije primiti rezervaciju osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti, odnosno zatraži da osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti bude u pratnji druge osobe koja joj je sposobna pružiti pomoć, on će odmah obavijestiti osobu s invaliditetom ili osobu smanjene pokretljivosti o razlozima za to. Prijevoznik, njegov zastupnik ili organizator putovanja će, na zahtjev, pisanim putem priopćiti te razloge osobi s invaliditetom ili osobi smanjene pokretljivosti u roku od pet radnih dana od isticanja zahtjeva.

Određivanje točaka dolaska i odlaska

Članak 31.f

(1) Operator aerodroma, u suradnji s korisnicima aerodroma i s Povjerenstvom korisnika aerodroma, ukoliko takvo postoji, te s odgovarajućim organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti, vodeći računa o lokalnim uvjetima, odredit će točke dolaska i odlaska unutar granica aerodroma ili točku koja je pod izravnim nadzorom operatora aerodroma, kako u zgradama tako i izvan zgrada terminala, u kojima osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti mogu s lakoćom najaviti svoj dolazak u zračnu luku i zatražiti pomoć.

(2) Točke dolaska i odlaska iz stavka 1. ovoga članka bit će jasno označene te će se na tim mjestima putnicima pružati u dostupnome obliku osnovne informacije o aerodromu.

Prosljeđivanje informacija

Članak 31.g

(1) Prijevoznici, njihovi zastupnici i organizatori putovanja poduzet će sve potrebne mjere kako bi na svim svojim prodajnim mjestima na teritoriju država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, uključujući telefonsku prodaju i internetsku prodaju, mogli zaprimiti zahtjeve osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti za pomoć.

(2) Kada prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja zaprimi zahtjev za pomoć barem 48 sati prije objavljenog vremena polaska leta, on će dotičnu informaciju proslijediti barem 36 sati prije objavljenog vremena polaska leta:

(a) operatorima aerodroma odlaska, dolaska i tranzita i

(b) stvarnom prijevozniku ako rezervacije nije zaprimio taj prijevoznik, osim ako u vrijeme zaprimanja zahtjeva za pomoć nije poznat identitet stvarnog prijevoznika, u kojem se slučaju informacija prosljeđuje što je prije moguće.

(3) U svim slučajevima osim u onima iz stavka 2. ovoga članka prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja prosljedit će informaciju u najkraćem mogućem roku.

(4) Stvarni prijevoznik će u najkraćem mogućem roku nakon polaska leta obavijestiti operatora aerodroma odredišta, ukoliko se taj aerodrom nalazi na teritoriju neke od država iz članka 6. stavka 2. točke (a) ovoga Zakona, o broju osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti na tom letu koje su zatražile pomoć predviđenu u članku 31.r ovoga Zakona te o vrsti navedene pomoći.

Pravo na pomoć na aerodromima
Članak 31.h

(1) Kad osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti stigne na aerodrom radi putovanja zrakom, operator aerodroma obvezan je osigurati pružanje pomoći utvrđene u članku 31.r ovoga Zakona na način da se osoba može ukrcati na let za koji ima rezervaciju pod uvjetom da je dotični prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja obaviješten o posebnim potrebama te osobe za takvom vrstom pomoći barem 48 sati prije objavljenog vremena polaska leta. Ova obavijest odnosi se također na povratni let ako su odlazni i povratni letovi ugovoreni s istim prijevoznikom.

(2) Kada je potrebna pomoć registriranoga psa vodiča, tom će se zahtjevu udovoljiti pod uvjetom da je dotična obavijest upućena prijevozniku ili njegovu zastupniku ili organizatoru putovanja u skladu s posebnim propisom.

(3) Ako nije dana nikakva obavijest u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, operator aerodroma nastojat će pružiti pomoć utvrđenu u članku 31.r ovoga Zakona na način da se dotična osoba može ukrcati na let za koji ima rezervaciju.

(4) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se pod uvjetom da:

(a) se osoba prijavi na let:

- u vrijeme koje prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja unaprijed odredi pisanim putem (uključujući elektroničkim putem), ili
- ako nije određeno vrijeme, najkasnije jedan sat prije objavljenog vremena polaska, ili

(b) osoba stigne do točke unutar granica aerodroma određene u skladu s člankom 31.f ovoga Zakona:

- u vrijeme koje prijevoznik ili njegov zastupnik ili organizator putovanja unaprijed odredi pisanim putem (uključujući elektroničkim putem), ili
- ako nije određeno vrijeme, najkasnije dva sata prije objavljenog vremena polaska.

(5) Kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u tranzitu kroz aerodrom na teritoriju Republike Hrvatske ili je prijevoznik ili organizator putovanja premjesti s leta za koji ima rezervaciju na drugi let, operator aerodroma dužan je osigurati pružanje pomoći utvrđene u članku 31.r ovoga Zakona na način da se osoba koja ima rezervaciju može ukrcati na let.

(6) Kada osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti stigne zrakoplovom na aerodrom na teritoriju Republike Hrvatske, operator aerodroma dužan je osigurati pružanje pomoći utvrđene u članku 31.r ovoga Zakona na način da ta osoba može stići do svoje točke polaska iz aerodroma kako je navedeno u članku 31.f ovoga Zakona.

(7) Pružena pomoć mora biti, što je više moguće, prilagođena posebnim potrebama pojedinačnog putnika.

Odgovornost za pomoć na aerodromima
Članak 31.i

(1) Operator aerodroma obvezan je osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti osigurati pružanje pomoći utvrđene u članku 31.r ovoga Zakona bez nadoplate.

(2) Operator aerodroma može i sam pružiti takvu pomoć. Umjesto toga, operator aerodroma može u skladu sa svojom odgovornošću i pod uvjetom da su standardi kvalitete iz članka 31.j stavka 1. ovoga Zakona uvijek zadovoljeni, ugovoriti pružanje te pomoći s drugim strankama. U suradnji s korisnicima aerodroma, putem Povjerenstva korisnika aerodroma, kada takvo postoji, operator aerodroma može sklopiti ugovor ili ugovore na vlastitu inicijativu ili na zahtjev, uključujući i na zahtjev prijevoznika te uzimajući u obzir postojeće usluge na dotičnom aerodromu. U slučaju da odbije takav zahtjev, operator aerodroma mora dostaviti pisano obrazloženje.

(3) Operator aerodroma može na nediskriminirajućoj osnovi, radi financiranja te pomoći, korisnicima aerodroma obračunati posebnu naknadu.

(4) Posebna naknada iz stavka 3. ovoga članka mora biti opravdana, razmjerna troškovima, transparentna i propisana od strane operatora aerodroma u suradnji s korisnicima aerodroma putem Povjerenstva korisnika aerodroma, kada takvo postoji, ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg tijela. Naknada se dijeli među korisnicima aerodroma u razmjeru s ukupnim brojem svih putnika koje svaki od njih prevozi na dotični aerodrom ili s njega.

(5) Operator aerodroma, u skladu s trenutnom poslovnom praksom, mora odvojiti financijska izvješća za svoje djelatnosti koje se odnose na pružanje pomoći osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti od financijskih izvješća za ostale djelatnosti.

(6) Operator aerodroma omogućit će korisnicima aerodroma putem Povjerenstva korisnika aerodroma, kada takvo postoji ili bilo kojeg drugog odgovarajućeg tijela, kao i nadležnom tijelu iz članka 31.o ovoga Zakona revidirani godišnji pregled primljenih naknada i izdataka učinjenih radi pružanja pomoći osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti.

Standardi kvalitete za pomoć

Članak 31.j

(1) Uz izuzeće aerodroma čiji je godišnji promet manji od 150 000 putnika, operator aerodroma u suradnji s korisnicima aerodroma putem Povjerenstva korisnika aerodroma, kada takvo postoji, te organizacijama koje zastupaju osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti, određuje standarde kvalitete za pomoć utvrđenu u članku 31.r ovoga Zakona kao i potrebna sredstva za zadovoljavanje tih standarda.

(2) Pri određivanju tih standarda treba u potpunosti poštivati međunarodno priznate politike i kodekse ponašanja u vezi s olakšavanjem prijevoza osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti, osobito Kodeks dobrog ponašanja u pružanju zemaljskih usluga osobama smanjene pokretljivosti Europske konferencije civilnog zrakoplovstva (*ECAC Code of Good Conduct in Ground Handling for Persons with Reduced Mobility*).

(3) Operator aerodroma objavljuje svoje standarde kvalitete.

(4) Prijevoznik i operator aerodroma mogu se dogovoriti da će operator aerodroma putnicima koje prijevoznik prevozi na aerodrom ili s njega pružiti pomoć višeg standarda od standarda iz stavka 1.ovoga članka ili da će im osigurati dodatne usluge, pored usluga utvrđenih u članku 31.r ovoga Zakona.

(5) U svrhu financiranja jedne od mjera iz ovoga članka, operator aerodroma može prijevozniku pored naknade iz članka 31.i stavka 3. ovoga Zakona obračunati dodatnu naknadu koja mora biti transparentna, razmjerna troškovima i određena nakon savjetovanja s dotičnim prijevoznikom.

Pomoć prijevoznika
Članak 31.k

Prijevoznik pruža osobi s invaliditetom i osobi smanjene pokretljivosti koja odlazi s aerodroma, dolazi na aerodrom ili je u tranzitu kroz aerodrom iz članka 31.c stavka 1. ovoga Zakona, pomoć iz članka 31.s ovoga Zakona bez dodatne nadoplate pod uvjetom da dotična osoba ispunjava uvjete navedene u članku 31.h stavcima 1., 2. i 4. ovoga Zakona.

Obuka
Članak 31.l

Prijevoznici i operatori aerodroma moraju:

(a) osigurati da njihovo cjelokupno osoblje, uključujući zaposlenike svakog podizvođača, koje pruža neposrednu pomoć osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti ima potrebno znanje o tome kako zadovoljiti potrebe osoba s različitim vrstama invalidnosti ili poteškoća u kretanju,

(b) osigurati njihovom cjelokupnom osoblju koje radi na aerodromu i koje je u neposrednom kontaktu s putnicima, pružanje obuke iz područja jednakopravnosti osoba s invaliditetom i podizanja svijesti o invalidnosti,

(c) osigurati da nakon zapošljavanja svi novi zaposlenici prođu obuku o invalidnosti te da osoblje, prema potrebi, pohađa tečajeve ponavljanja i stjecanja novih znanja.

Naknada štete za izgubljena ili oštećena invalidska kolica, ostalu opremu za kretanje i pomagala
Članak 31.m

Ukoliko su invalidska kolica ili ostala oprema za kretanje ili pomagala izgubljeni ili oštećeni tijekom pružanja usluga na aerodromu ili tijekom prijevoza u zrakoplovu, putniku koji je vlasnik te opreme nadoknađuje se šteta u skladu s ovim Zakonom.

Odricanje od ograničenja ili oslobađanja od obveze
Članak 31.n

Obveze prema osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti koje proizlaze iz odredaba ovoga Zakona nije moguće ograničiti niti ih se osloboditi.

Nadležno tijelo
Članak 31.o

(1) Nadzor nad poštivanjem prava osoba s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti zajamčenih ovim Zakonom, ukoliko se radi o aerodromu iz članka 31. c. stavka 1. ovoga Zakona, obavlja ministarstvo nadležno za poslove civilnog zračnog prometa i Agencija za civilno zrakoplovstvo.

(2) Ukoliko smatra da joj je povrijeđeno neko od prava zajamčenih ovim pododjeljkom, osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti može svoja prava ostvariti sukladno članku 87. ovoga Zakona.

(3) O nadležnom tijelu iz stavka 1. ovoga članka obavijestit će se Europska komisija.

Sankcije
Članak 31.p

O sankcijama za kršenje odredaba ovoga Zakona koje se odnose na prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu te o naknadnim izmjenama i dopunama tih sankcija obavijestit će se Europska komisija.

Pomoć za koju su odgovorni operatori aerodroma
Članak 31.r

(1) Operator aerodroma će osigurati pomoć i druge načine koji su potrebni kako bi se osobama s invaliditetom ili osobama smanjene pokretljivosti omogućilo:

- da obavijeste o svojem dolasku na aerodrom i zatraže pomoć na označenim točkama navedenima u članku 31.f ovoga Zakona koje su u zgradama terminala i izvan njih,
- kretanje od označene točke do pulta za prijavu putnika na let,
- da se prijave na let i da prijave prtljagu,
- da nastave kretanje od pulta za prijavu putnika na let do zrakoplova te da ispune formalnosti vezane uz izlazak iz države i carinske formalnosti kao i da prođu sigurnosne preglede,
- ukrcavanje u zrakoplov pomoću dizala, invalidskih kolica, odnosno drugu odgovarajuću potrebnu pomoć,
- da nastave kretanje od vrata zrakoplova do svojih sjedala,
- da spremne prtljagu na za to određena mjesta u zrakoplovu i da je iz njih izvade,
- da nastave kretanje od svojih sjedala do vrata zrakoplova,
- iskrcavanje iz zrakoplova pomoću dizala, invalidskih kolica, odnosno drugu odgovarajuću potrebnu pomoć,
- da nastave kretanje od zrakoplova do prostora za preuzimanje prtljage i da preuzmu prtljagu te ispune formalnosti vezane uz ulazak u državu i carinske formalnosti,
- da nastave kretanje od prostora za preuzimanje prtljage do određene točke,
- da stignu na povezne letove kada su u tranzitu te da im se osigura potrebna pomoć u šticienom području (air side) i nadziranom području (land side) kao i u terminalima i između njih, prema potrebi,
- da prema potrebi pristupe toaletnom prostoru.

(2) U slučajevima kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u pratnji druge osobe koja joj pomaže, osobi u pratnji treba se omogućiti da na zahtjev pruži potrebnu pomoć na aerodromu i pri ukrcaju i iskrcaju.

(3) Operator aerodroma omogućit će zemaljsko opsluživanje cjelokupnom potrebnom opremom za kretanje, uključujući opremu poput električnih invalidskih kolica, pri čemu je potrebno upozoriti 48 sati unaprijed te poštivati moguća prostorna ograničenja u zrakoplovu kao i primjenu odgovarajućih propisa u vezi s opasnom robom.

(4) Operator aerodroma će omogućiti privremenu zamjenu oštećene ili izgubljene opreme za kretanje, iako ne nužno pod uvjetom da oprema bude ista kao oštećena ili izgubljena

(5) Operator aerodroma će prema potrebi omogućiti služenje registriranim psima vodičima.

(6) Operator aerodroma će u dostupnim obrascima dostaviti podatke potrebne za odabir leta.

Pomoć koju pružaju prijevoznici
Članak 31.s

(1) Prijevoznik će dopustiti prijevoz registriranih pasa vodiča u kabini sukladno posebnim propisima.

(2) Prijevoznik će osim medicinske opreme dopustiti i prijevoz najviše dva komada opreme za kretanje po osobi s invaliditetom ili osobi smanjene pokretljivosti, uključujući električna invalidska kolica (pri čemu je potrebno upozoriti 48 sati unaprijed te poštivati moguća prostorna ograničenja u zrakoplovu kao i primjenu odgovarajućih propisa u vezi s opasnom robom).

(3) Prijevoznik će u odgovarajućem formatu učiniti dostupnima važne informacije u vezi s letom.

(4) Prijevoznik će nastojati organizirati razmještaj sjedala koji zadovoljava potrebe pojedinih osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti vodeći računa o sigurnosnim uvjetima i raspoloživosti.

(5) Prijevoznik će omogućiti pomoć prilikom pristupa toaletnom prostoru.

(6) U slučajevima kada je osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti u pratnji druge osobe koja joj pomaže, prijevoznik će nastojati toj osobi dodijeliti sjedalo pored osobe s invaliditetom ili osobe smanjene pokretljivosti.“

Članak 23.

(1) U naslovu iznad članka 78. i u članku 78. stavku 1. riječi „oštećenja zdravlja,“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

(2) U stavku 3. riječi „oštećenjem zdravlja,“ brišu se, a ispred riječi „ozljedom“ dodaje se riječ „tjelesnom“.

Članak 24.

Članak 87. mijenja se i glasi:

„(1) U slučaju uskraćivanja ukrcaja, otkaza ili dužeg kašnjenja leta, putnik ostvaruje svoja prava zajamčena ovim Zakonom podnošenjem reklamacije prijevozniku u pisanom obliku s odgovarajućim dokazima.

(2) Osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti svoja prava zajamčena ovim Zakonom ostvaruje podnošenjem reklamacije prijevozniku odnosno operatoru aerodroma u pisanom obliku s odgovarajućim dokazima.

(3) Ako prijevoznik odnosno operator aerodroma u roku od 30 dana od dana dostave reklamacije ne udovolji zahtjevu iz reklamacije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, putnik iz stavka 1. i osobe iz stavka 2. ovoga članka imaju pravo obratiti se ministarstvu nadležnom za poslove civilnog zračnog prometa ili Agenciji za civilno zrakoplovstvo u cilju mirnog razrješenja spora.

(4) Nakon provedbe postupka iz stavka 3. ovoga članka, nezadovoljna strana ima pravo pokretanja postupka pred nadležnim sudom.”

Članak 25.

U članku 92. riječi „oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 26.

U članku 108. stavak 1. riječi „oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 27.

U članku 114. stavak 1. riječi „, oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 28.

U članku 127. stavak 4. točki 1. alineji prvoj riječi „oštećenja zdravlja,“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 29.

U članku 149. riječi „, oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 30.

U članku 154. riječi „, oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 31.

U članku 161. riječi „, oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 32.

U članku 169. stavak 5. točki 1. riječi „, oštećenja zdravlja“ brišu se, a ispred riječi „ozljede“ dodaje se riječ „tjelesne“.

Članak 33.

Iza članka 184. naslov Dijela šestog i Dio šesti mijenjaju se i glase:

„PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršaji prijevoznika ili drugih pravnih, odgovornih i fizičkih osoba
Članak 184.a

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj prijevoznik ili druga pravna osoba:

1) ako uskrati propisana prava i pomoć putnicima u slučaju kašnjenja leta, uskraćivanja ukrcaja ili otkazivanja leta (članak 7. stavak 1., članak 8. stavak 1., članak 8. stavak 3., članak 9. stavak 1., članak 9.d stavak 2., članak 9.e stavak 1., članak 9.h stavak 2.),

2) ako najkasnije petnaest dana od dana utvrđivanja identiteta fizičke osobe s pravom na naknadu štete ne isplati predujam naknade štete (članak 17.a stavak 1.),

3) ako prilikom prodaje usluga zračnog prijevoza ne osigura da su sažeci glavnih odredaba koje uređuju njegovu odgovornost prema putnicima i njihovoj prtljazi, uključujući rokove za podnošenje tužbe za naknadu štete i mogućnost davanja posebne izjave o prtljazi, dostupni putnicima (članak 31.a stavak 1.),

4) ako uskrati propisana prava i pomoć osobama s invaliditetom ili osobama smanjene pokretljivosti (članak 31.d, članak 31.g stavak 2., članak 31.s).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se i odgovorna osoba prijevoznika ili druge pravne osobe, novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se i druga fizička osoba novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna.

Prekršaji operatora aerodroma ili druge pravne osobe, te odgovornih osoba i fizičkih osoba
Članak 184.b

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator aerodroma ili druga pravna osoba:

1) ako uskrati propisana prava i pomoć osobama s invaliditetom ili osobama smanjene pokretljivosti (članak 31.f stavak 1., članak 31.r),

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se i odgovorna osoba operatora aerodroma, novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se i druga fizička osoba, novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna.

Provođenje prekršajnoga postupka
Članak 184.c

Prekršajni postupak po prekršajima iz ovoga Zakona provodi se prema odredbama Zakona o zračnom prometu.“

Članak 34.

Dosadašnji Dio šesti postaje Dio sedmi.

Članak 35.

Iznad članka 185. dodaje se članak 184.d koji glasi:

„Usklađenost s međunarodnim propisima

Ovaj Zakon usklađen je sa:

1. Uredbom (EZ) 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju uskraćivanja ukreaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova;

2. Uredbom Vijeća 2027/97/EZ od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreće, koja je izmijenjena Uredbom 889/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća;

3. Uredbom (EZ) 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću;

4. Konvencijom o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 1/2008).“

Članak 36.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Predložene odredbe predstavljaju usklađivanje sa Uredbom Vijeća 2027/97/EZ, Uredbom (EZ) 1107/2006, te sa Uredbom (EZ-a) br. 261/2004. Stoga je definiran niz novih pojmova ili su postojeći pojmovi izmijenjeni sukladno pravnoj stečevini EU.

Članak 2.

Naslov iznad članka 4. izmijenjen je tako da glasi *Sklapanje ugovora o prijevozu putnika* kako bi se naglasila stvarna bit članka 4. budući da su obveze iz ugovora o prijevozu regulirane drugim člancima Zakona.

Izmjenom članka 4. stavka 5. uvođenjem mogućnosti da putna karta može biti i u elektroničkom obliku izvršeno je usklađivanje sa definicijom putne karte iz Uredbe (EZ) 261/2004 o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju uskraćivanja ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova.

Članak 3.

Dopunom druge rečenice u članku 5. stavku 1. na način da je putna karta, bilo u papirnatom ili elektroničkom obliku, dokaz o sklopljenom ugovoru o prijevozu putnika, naglašena je jednakovrijednost obaju oblika i izvršeno usklađivanje sa definicijom putne karte.

Članak 4.

Dodavanjem novog pododjeljka *Prava putnika u slučaju uskraćivanja ukrcaja, otkaza ili dužeg kašnjenja leta* izvršeno je usklađivanje sa Uredbom (EZ) 261/2004 o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju uskraćivanja ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova, u pogledu vrste prava koja pripadaju putnicima u tim slučajevima te u pogledu visine iznosa naknade koja im se u tim slučajevima isplaćuje.. Odredbe ovoga pododjeljka uređuju minimalna prava koja pod određenim uvjetima također definiranim u ovom pododjeljku pripadaju putnicima kada im je uskraćen ukrcaj protiv njihove volje, kada im je let otkazan ili kada njihov let kasni, a polaze s aerodroma smještenog na teritoriju Republike Hrvatske ili na teritoriju drugih država potpisnica Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru, te ako polaze s teritorija treće države, ali je prijevoznik koji pruža uslugu dotičnog leta prijevoznik s važećom operativnom licencijom izdanom od strane države potpisnice Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru. Izmijenjeni su postojeći članci koji su regulirali prava putnika u ovim slučajevima te su dodani novi članci čime su proširena prava putnika u odnosu na prava koja su im bila zajamčena postojećim Zakonom.

Ovim člankom definiran je opseg primjene odredaba pododjeljka *Prava putnika u slučaju uskraćivanja ukrcaja, otkaza ili dužeg kašnjenja leta*.

Članak 5.

Predloženim odredbama se mijenjaju naslov iznad članka 7. i članak 7. Zakona na način da je izvršeno terminološko i sadržajno usklađivanje sa člankom 6. Uredbe (EZ-a) br. 261/2004 koji regulira slučaj kašnjenja leta u polasku izvan vremena predviđenog redom letenja.

Članak 6.

Predloženim odredbama se mijenjaju naslov iznad članka 8. i članak 8. Zakona na način da je izvršeno terminološko i sadržajno usklađivanje sa člankom 4. Uredbe (EZ-a) br. 261/2004 koji regulira slučaj uskraćivanja ukrcaja na let. Uvodi se također nova mogućnost koja do sada nije postojala, a to je pozivanje dobrovoljaca koji su voljni odustati od svoje rezervacije u zamjenu za pogodnosti.

Članak 7.

Predloženim odredbama se mijenjaju naslov iznad članka 9. i članak 9. Zakona na način da se više ne koristi kategorija *prekid putovanja*, budući da tu kategoriju Uredba (EZ-a) br. 261/2004 ne poznaje, već *otkazivanje leta*, u skladu sa člankom 5. Uredbe. Otkazivanje leta je slučaj kada let nije ni započeo, a prekid kako ga sada poznaje Zakon je slučaj kada je let nakon započinjanja prekinut.

Članak 8.

Dodavanjem novih članaka 9.a do 9.j izvršeno je usklađivanje sa Uredbom (EZ-a) br. 261/2004. Ti članci reguliraju vrstu prava koja su putnicima zajamčena u slučaju uskraćivanja ukrcaja, otkaza ili dužeg kašnjenja leta, druge obveze prijevoznika u tim slučajevima te mogućnost ostvarivanja tih prava.

Članak 9.

Predloženim odredbama je iznad članka 10. dodan pododjeljak 3. *Izvršenje ugovora o prijevozu putnika* u koji su uvršteni članci 10. do 14. Zakona, budući da uređuju pitanje izvršenja ugovora o prijevozu putnika. Također je i članak 10. stavak 2. Zakona terminološki usklađen sa izmijenjenim člancima 7., 8. i 9. Zakona.

Članak 10.

Predloženim odredbama je članak 14. Zakona terminološki usklađen sa izmijenjenim člancima 7., 8. i 9. Zakona.

Članak 11.

Ovim člankom je izvršeno brojčano usklađenje tako da se u naslovu pododjeljka 2. Odgovornost prijevoznika, broj 2. zamjenjuje se brojem 4.

Članak 12.

Predloženim odredbama je članak 15. usklađen sa člankom 17. stavkom 1. Montrealske konvencije u pogledu vrste štete za koju prijevoznik odgovara i vrste odgovornosti. Prema postojećem članku 15. prijevoznik odgovara i za štete nastalu zbog kašnjenja leta, uskraćivanja ukrcaja ili otkazivanja leta, što je regulirano na drugačiji način kroz članke o pravu putnika u tim slučajevima. Prema duhu Motrealske konvencije nije moguće predvidjeti odgovornost prijevoznika za te slučajeve niti je stoga moguće propisati visinu odgovornosti. Članak 15. je također usklađen u pogledu stupnja odgovornosti. Na temelju dosadašnjeg članka 15. prijevoznik je odgovarao na temelju pretpostavljene krivnje kao blažeg oblika krivnje (prijevoznik smije dokazivati suprotno), dok prema Montrealskoj konvenciji prijevoznik mora odgovarati na temelju objektivne krivnje (već samom činjenicom što je događaj nastao). Postojećim člankom 15. je i na neodgovarajući način (za prijevoznika povoljniji) bila propisana mogućnost za prijevoznika za oslobođenje od odgovornosti.

Članak 13.

Predloženom izmjenom izvršeno je usklađivanje sa Montrealskom konvencijom u pogledu vrste šteta za koje odgovara naručitelj prijevoza. Odgovornost za oštećenje zdravlja je brisana budući da Montrealska konvencija ne predviđa odgovornost za takvu štetu, ali je dodavanjem pojma tjelesne ozljede putnika pokrivena i takva šteta.

Članak 14.

Predloženim odredbama je članak 17. usklađen sa člankom 21. Montrealske konvencije u pogledu visine prijevoznikove odgovornosti za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika. Do sada je Zakon predviđao samo jedan stupanj odgovornosti, i to za odštetni zahtjev do 100 000 posebnih prava vučenja. Sada je uveden dvostupanjski sustav odgovornosti, dakle i za odštetne zahtjeve koji prelaze 100 000 posebnih prava vučenja. Ovisno o visini odštetnog zahtjeva, prijevoznik ima vrlo ograničene mogućnosti za oslobođenje od odgovornosti.

Članak 15.

Ovim člankom uveden je u Zakon institut obvezne isplate predujma razmjernog materijalnoj šteti koju je putnik pretrpio i koji mu omogućuje da zadovolji neposredne materijalne potrebe. Prijevoznik je obavezan bez odlaganja isplatiti predujam koji ne može biti manji od 16 000 posebnih prava vučenja po putniku.

Članak 16.

Ovim člankom je članak 18. stavak 1. Zakona usklađen sa novim člankom 15. Zakona i Montrealskom konvencijom u pogledu vrste štete za koju prijevoznik odgovara i vrste odgovornosti jer više ne postoji odgovornost prijevoznika za štete nastale zbog kašnjenja leta, uskraćivanja ukrcaja ili otkazivanja leta.

Članak 17.

Predloženim odredbama je članak 19. usklađen sa člancima 19., 20. i 21. Montrealske konvencije u pogledu prijevoznikove mogućnosti oslobođenja od odgovornosti za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika. Do sada je Zakon predviđao samo jedan stupanj odgovornosti, i to za odštetni zahtjev do 100 000 posebnih prava vučenja. Sada je uveden dvostupanjski sustav odgovornosti. Za odštetne zahtjeve do 100 000 posebnih prava vučenja prijevoznik se može osloboditi od odgovornosti samo u jednom slučaju, ako dokaže da je šteta uzrokovana ili se može pripisati nepažnji ili drugoj štetnoj radnji ili propustu osobe koja traži naknadu u mjeri u kojoj su ta nepažnja ili štetna radnja ili propust uzrokovali štetu ili joj doprinijeli. U drugom stupnju, za odštetne zahtjeve preko 100 000 posebnih prava vučenja prijevoznik odgovara na temelju pretpostavljene krivnje (pretpostavlja se da je kriv već samom činjenicom da je događaj nastao) do neograničenog iznosa, a može se osloboditi od odgovornosti ako dokaže da šteta nije nastala radi njegove nepažnje ili propusta odnosno da je šteta nastala isključivo radi nepažnje ili štetnog ponašanja ili propusta treće osobe.

Članak 18.

Predložene odredbe predstavljaju usklađivanje sa člankom 3. Uredbe 889/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se mijenja Uredba Vijeća 2027/97/EZ o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreće. U njima se ističe da odgovornost prijevoznika u pogledu naknade štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika za vrijeme prijevoza, za štetu nastalu na prtljazi te za štetu nastalu zbog zakašnjenja u prijevozu zrakoplovom putnika i njihove prtljage reguliraju sve odredbe Montrealske konvencije koje se odnose na takvu odgovornost. Također se uvodi obveza prijevoznika da se osigura do primjerene visine, koja osigurava svim osobama s pravom na naknadu štete isplatu cjelokupnog iznosa naknade štete na koji imaju pravo u skladu s ovim zakonom.

Članak 19.

Ovim člankom se izvršilo usklađivanje rednog broja trećeg pododjeljka u Dijelu drugom, Glavi I., Odjeljku I.

Članak 20.

U dosadašnjem članku 24. stavku 1. teret dokaza za odgovornost prijevoznika za štetu nastalu zbog gubitka, uništenja ili oštećenja ručne prtljage bio je na putniku, što nije u skladu sa načelom odgovornosti prema Montrealskoj konvenciji gdje teret dokaza ne smije biti na putniku.

Članak 21.

Ovim člankom mijenja se članak 31. kojim se uređuje odgovornost prijevoznika za predanu prtljagu, i to na način da je ta odgovornost usklađena sa odgovornošću za predanu prtljagu kako ju predviđa Montrealska konvencija.

Članak 22.

Ovim člankom su iza članka 31. dodana dva nova članka, 31.a i 31.b te pododjeljak 6. i članci 31.c do 31.s. Članak 31.a *Obavijest putnicima o odgovornosti prijevoznika* propisuje da prijevoznik mora prilikom prodaje usluga zračnog prijevoza osigurati da su u sažetom obliku na svim prodajnim mjestima putnicima dostupna pravila koja reguliraju odgovornost prijevoznika prema putnicima i njihovoj prtljazi, uključujući rokove za podnošenje tužbe za naknadu štete i mogućnost davanja posebne izjave o prtljazi.

Članak 31.b propisuje detaljan sadržaj tog sažetka pravila.

Novi pododjeljak 6. *Prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti* i članci 31.c do 31.s uređuju prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti. Predložene odredbe predstavljaju usklađivanje Zakona sa Uredbom (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, iz razloga što prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnome prijevozu do sada nisu bila regulirana, pa je zbog postojanja pravne praznine unesena u Zakon europska pravna stečevina na tome području.

Članak 23.

Predloženom izmjenom izvršeno je usklađivanje članka 78. sa Montrealskom konvencijom u pogledu vrste šteta za koje odgovara naručitelj prijevoza. Odgovornost za oštećenje zdravlja je brisana budući da Montrealska konvencija ne predviđa odgovornost za takvu štetu, ali je dodavanjem pojma tjelesne ozljede putnika pokrivena i takva šteta.

Članak 24.

Ovim člankom izmijenjen je članak 87. Zakona na način da sada predviđa ponešto izmijenjen način na koji putnici i osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti mogu ostvariti svoja prava zajamčena ovim Zakonom. Dosadašnji članak 87. nije poznavao mogućnost ostvarivanja prava osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti pa ga je bilo potrebno izmijeniti u tom smislu. Time je izvršeno usklađivanje i sa odgovarajućom odredbom iz Uredbe (EZ) 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Također, članak 87. izmijenjen je na način da je uvedeno pravo za putnike i osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti da se obrate ministarstvu nadležnom za poslove civilnog zračnog prometa i Agenciji za civilno zrakoplovstvo ukoliko prijevoznik odnosno operator aerodroma u roku od 30 dana nakon što im je dostavljena reklamacija ne udovolji zahtjevu iz reklamacije.

Članci 25. do 32.

Predloženom izmjenom izvršeno je usklađivanje sa Montrealskom konvencijom u pogledu vrste šteta za koje odgovara naručitelj prijevoza. Odgovornost za oštećenje zdravlja je brisana budući da Montrealska konvencija ne predviđa odgovornost za takvu štetu, ali je dodavanjem pojma tjelesne ozljede putnika pokrivena i takva šteta.

Članak 33.

Ovim člankom izmijenjen je Dio šesti tako što su uvedene prekršajne odredbe i članci 184.a do 184.e, koje do sada nisu postojale u Zakonu. Tim odredbama predviđeni su slučajevi kršenja prava putnika i osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti zajamčenih ovim Zakonom.

Članak 34.

Ovim člankom izvršeno je usklađivanje brojčane oznakedosadašnjeg Dijela šestog koji je postao Dio sedmi. Budući da se prekršajne odredbe redovito u zakonima nalaze prije prijelaznih i završnih odredaba, bilo je nužno iste svrstati u šesti dio predmetnoga zakona, pa shodno tome šesti dio postaje sedmi dio istoga zakona. Predloženim prekršajnim odredbama ispunjava se obveza iz Uredbe 261/2004 o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju uskraćivanja ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova i Uredbe (EZ) 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću, koje predviđaju sankcije za kršenje pravila u odnosu na zajamčena prava, a odredbe glede tijela za provođenje prekršajnoga postupka i zastari prekršajnoga progona su sukladne Prekršajnom zakonu (Narodne novine, broj 107/2007) i Zakonu o zračnom prometu (Narodne novine, broj 132/98, 178/2004 i 46/2007).

Članak 35.

Ovim člankom navedene su EU Uredbe s kojima je provedeno usklađivanje.

Članak 36.

Ovim člankom predviđeno je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu.

TEKST ODREĐABA VAŽEĆEG ZAKONA O OBVEZNYM I STVARNOPRAVNIM ODNOSIMA U ZRAČNOM PROMETU (NARODNE NOVINE, BROJ 132/98) KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU:

Članak 3.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) prijevoznik je osoba koja na temelju ugovora prevozi putnike i stvari,
- 2) ugovorni prijevoznik je osoba koja je sklopila ugovor o prijevozu s putnikom, naručiteljem prijevoza ili pošiljateljem,
- 3) stvarni prijevoznik je osoba koja nije ugovorni prijevoznik, ali koja obavlja cijeli prijevoz ili dio tog prijevoza, a nije uzastopni prijevoznik,
- 4) uzastopni prijevoznik je osoba koja na temelju ugovora o prijevozu, koji sklopi prvi prijevoznik, obavlja dio tog prijevoza uz pristanak putnika, odnosno naručitelja prijevoza,
- 5) naručitelj prijevoza je osoba koja s ugovornim prijevoznikom sklapa ugovor o prijevozu,
- 6) pošiljatelj je osoba u čije se ime na temelju ugovora predaje stvar na prijevoz,
- 7) primatelj je osoba koja je ovlaštena da u mjestu odredišta prima stvar predanu na prijevoz,
- 8) putnik je osoba koja na temelju ugovora ima pravo na prijevoz zrakoplovom,
- 9) nositelj prava je osoba koja na temelju ugovora ima zahtjev prema prijevozniku,
- 10) domaći prijevoz je prijevoz zrakoplovom kod kojega se, prema ugovoru o prijevozu, mjesto polaska i mjesto odredišta nalaze na teritoriju Republike Hrvatske,
- 11) međunarodni prijevoz je prijevoz zrakoplovom kod kojega se, prema ugovoru o prijevozu, mjesto polaska i mjesto odredišta nalaze na teritorijima dviju država ili na teritoriju samo jedne države ako je predviđeno međuslijetanje na teritorij druge države,
- 12) posebno pravo vučenja jest obračunska jedinica kako ju je definirao Međunarodni monetarni fond.

Sklopanje i obveze iz ugovora o prijevozu putnika

Članak 4.

- (1) Ugovor o prijevozu putnika sklapa se između prijevoznika i putnika ili između prijevoznika i naručitelja prijevoza.
- (2) Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje prevesti putnika od mjesta polaska do mjesta odredišta u vrijeme predviđeno redom letenja, odnosno u ugovoreno vrijeme, a putnik se obvezuje platiti odgovarajuću prevozninu.
- (3) Ugovorom sklopljenim između prijevoznika i naručitelja prijevoza prijevoznik se obvezuje da će uz uvjete utvrđene ugovorom, prevesti putnika koga odredi naručitelj prijevoza.
- (4) Ugovor o prijevozu putnika sklopljen između prijevoznika i naručitelja prijevoza može se sklopiti za jedno ili više putovanja ili na određeno vrijeme cijelim zrakoplovom ili dijelom kapaciteta zrakoplova. Ugovor sklopljen između prijevoznika i naručitelja prijevoza može se odnositi na jednog ili više putnika.
- (5) Ugovor s naručiteljem prijevoza, da bi bio valjan, mora biti sklopljen u pisanom obliku.

Putna karta

Članak 5.

- (1) Prijevoznik je dužan izdati putnu kartu, pojedinačnu ili grupnu. Putna karta je dokaz da je sklopljen ugovor o prijevozu putnika, ali se postojanje ugovora o prijevozu može dokazivati i na drugi način.
- (2) Putna karta, u pravilu, glasi na ime. Ako putna karta glasi na ime ne može se prenositi bez pristanka prijevoznika. Prijevoznik ima pravo svoj pristanak odbiti samo iz opravdanih razloga.

(3) Putna karta mora sadržavati naznaku mjesta polaska i odredišta te vrijeme polaska zrakoplova predviđenog redom letenja, odnosno ugovorom.

*Odustajanje od ugovora o prijevozu i vraćanje
prevoznine*

Članak 6.

(1) Putnik ima pravo odustati od ugovora o prijevozu prije nego što započne njegovo izvršenje.

(2) Prijevoznik je dužan vratiti putniku prevozninu ako putnik odustane od putovanja - u domaćem prijevozu najkasnije 24 sata, a u međunarodnom prijevozu - najkasnije 48 sati prije početka putovanja. Ako putnik odustane od putovanja uz uvjete iz ovoga stavka, prijevoznik ima pravo zadržati 10% iznosa prevoznine.

(3) Ako putnik ili član njegove uže obitelji ili njegov pratitelj bez kojega ne može putovati prije početka putovanja umre ili oboli tako da mu je putovanje postalo nemoguće ili bi putovanje moglo ugroziti zdravstveno stanje oboljeloga, plaćena prevoznina vraća se uz uvjet da je prijevoznik prije polaska zrakoplova obaviješten o nemogućnosti putovanja. U slučaju iz ovoga stavka prijevoznik ima pravo zadržati 5% iznosa prevoznine.

(4) Ako smetnja za putovanje iz stavka 3. ovoga članka nastane tijekom prijevoza, prevoznina se vraća u razmjeru prema neiskorištenom dijelu puta.

Odgoda putovanja

Članak 7.

(1) Ako putovanje u domaćem prijevozu ne započne u roku od dva sata, a u međunarodnom prijevozu u roku od četiri sata nakon vremena polaska zrakoplova predviđenog redom letenja ili ugovorom (odgoda putovanja) putnik može prije uzlijetanja zrakoplova zahtijevati da ga prijevoznik preveze svojim ili drugim odgovarajućim zrakoplovom, odnosno drugim prijevoznim sredstvom, do odredišnog mjesta ili odustati od putovanja i zahtijevati da mu se vrati prevoznina.

(2) Ako ne dođe do odustanka od putovanja zbog odgode putovanja, prijevoznik je obavezan putniku, najduže za 24 sata, na svoj trošak osigurati hranu i napitke tijekom čekanja dok putovanje ne započne, a putniku koji nema prebivalište u mjestu polaska - i smještaj, na način uobičajen u zračnom prijevozu, osim ako je do odgode putovanja došlo iz razloga sigurnosti zračnog prometa, na temelju akta nadležnog tijela uprave ili drugoga nadležnog tijela koje ima javne ovlasti, ili je do odgode putovanja došlo iz razloga za koje je putnik odgovoran.

Neizvršenje putovanja

Članak 8.

(1) Ako je putovanje (let) u domaćem prijevozu izvršeno, a prijevoznik ne preveze putnika koji ima voznu kartu za taj let i koji se pravodobno prijavio za to putovanje (neizvršenje putovanja), putnik ima pravo odustati od ugovora i zahtijevati da mu se vrati plaćena prevoznina povišena za 25%.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, putnik koji je odustao od ugovora ima pravo zahtijevati da mu se vrati samo prevoznina ako je do neizvršenja putovanja došlo na temelju akta nadležnog tijela uprave ili drugoga nadležnog tijela s javnim ovlastima a iz razloga sigurnosti zračnog prometa.

(3) Ako putnik iz stavka 1. ovoga članka ne odustane od ugovora, ima pravo zahtijevati da ga prijevoznik preveze svojim ili drugim odgovarajućim zrakoplovom, odnosno drugim prijevoznim sredstvom do mjesta odredišta.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka primijenit će se odredbe članka 7. stavka 2. ovoga Zakona.

(5) U slučaju neizvršenja putovanja u međunarodnom prijevozu primijenit će se na odgovarajući način odredba stavka 3. ovoga članka, te odredba članka 7. stavka 2. ovoga Zakona.

Prekid putovanja

Članak 9.

(1) Ako je tijekom putovanja došlo do prekida iz razloga za koje putnik nije odgovoran a prekid traje dulje od tri sata u domaćem, odnosno dulje od šest sati u međunarodnom prijevozu, putnik ima pravo:

- 1) zahtijevati da ga prijevoznik svojim ili drugim odgovarajućim prijevoznim sredstvom preveze do mjesta odredišta,
- 2) zahtijevati da ga prijevoznik, zajedno s prtljagom, u primjerenom roku vrati u mjesto polaska i da mu vrati prevozninu za neizvršeni dio putovanja,
- 3) odustati od ugovora i tražiti da mu prijevoznik vrati prevozninu za neizvršeni dio putovanja.

(2) U slučajevima prijevoza prema odredbama stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka za štetu nastalu na putu prijevoznik odgovara po odredbama ovoga Zakona.

(3) Ako ne dođe do odustanka od ugovora zbog prekida putovanja, prijevoznik je dužan putniku, dok čeka da se putovanje nastavi, na svoj trošak osigurati smještaj, hranu i napitke na način uobičajen u zračnom prijevozu.

Odgovornost naručitelja prijevoza

Članak 10.

(1) Ako između naručitelja prijevoza i prijevoznika nije drugačije ugovoreno, naručitelj prijevoza odgovara prijevozniku za obveze koje proizlaze iz ugovora o prijevozu putnika.

(2) Ako naručitelj prijevoza, prema stavku 1. ovoga članka, odgovara prijevozniku za obveze koje proizlaze iz ugovora o prijevozu, putnik ima pravo svoje zahtjeve nastale u slučaju odustajanja, prekida, odgode, odnosno zakašnjenja u prijevozu ostvarivati samo prema naručitelju prijevoza.

(3) Ako ugovorom između naručitelja prijevoza i putnika nije drugačije određeno, naručitelj prijevoza se obvezuje da će putniku na vlastiti trošak pribaviti usluge prijevoza.

Prijevoz putnika zrakoplovom kojim se obavlja i prijevoz poštanskih pošiljaka

Članak 14.

Kod prijevoza putnika zrakoplovom kojim se obavlja i prijevoz poštanskih pošiljaka uvjeti za primjenu odredaba ovoga Zakona o odgodi putovanja (članak 7.), o neizvršenju putovanja (članak 8.) i o prekidu putovanja (članak 9.), u pogledu prijevoza poštanskih pošiljaka, uređuju se ugovorom, odnosno općim uvjetima prijevoza.

2. Odgovornost prijevoznika

Opseg odgovornosti i oslobođenje od odgovornosti prijevoznika

Članak 15.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika za vrijeme prijevoza, za štetu nastalu zbog odgode, neizvršenja, prekida putovanja ili zbog zakašnjenja u prijevozu zrakoplovom.

(2) Kao vrijeme prijevoza putnika u zračnom prijevozu smatra se vrijeme od početka radnji otpreme putnika do svršetka radnji prihvata putnika (članak 81. stavak 2. točka 1.).

(3) Prijevoznik odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju uzrokuje osoba koja je po njegovu nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza.

(4) Za štetu nastalu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika te za štetu nastalu zbog odgode, neizvršenja, prekida putovanja ili zakašnjenja u prijevozu zrakoplovom, prijevoznik ne odgovara ako dokaže da su on ili osoba koja je po njegovom nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza poduzeli sve potrebne mjere da se šteta izbjegne ili ako dokaže da nije bilo moguće te mjere poduzeti. Prijevoznik neće odgovarati ni ako dokaže da je šteta iz stavka 1. ovoga članka nastala iz razloga koji se nalaze isključivo na strani oštećenog putnika.

(5) Ako prijevoznik dokaže da su smrt, oštećenje zdravlja ili ozljeda nastali i iz razloga koji se nalaze na strani oštećenog putnika, odgovornost prijevoznika za naknadu štete smanjuje se u razmjeru s doprinosom putnika nastanku štete.

Odgovornost naručitelja prijevoza pri prijevozu putnika na temelju ugovora o prijevozu cijelim zrakoplovom

Članak 16.

Pri prijevozu putnika na temelju ugovora o prijevozu cijelim zrakoplovom na određeno vrijeme, za smrt, oštećenje zdravlja ili ozljedu putnika naručitelj prijevoza odgovara solidarno s prijevoznikom.

Visina odgovornosti prijevoznika u zračnom prometu

Članak 17.

(1) Za štetu nastalu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika prijevoznik odgovara do iznosa od 100 000 posebnih prava vučenja po putniku, u koji iznos su uključeni i svi sudski i odvjetnički troškovi nastali u svezi sa sudskim postupkom ili postupkom vođenim glede štete iz ovoga stavka.

(2) Ako se naknada štete dosuđuje u obliku rente, ukupni iznos rente ne može biti veći od iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Za štetu nastalu zbog zakašnjenja u prijevozu, prijevoznik odgovara do iznosa od 4 150 posebnih prava vučenja po putniku.

(4) Preračunavanje posebnih prava vučenja u kune obavlja se po tečaju važećem na dan isplate naknade štete od strane prijevoznika, a ako je u svezi naknade štete iz stavka 1. i 3. ovoga članka došlo do sudskog spora, na dan donošenja pravomoćne presude.

(5) Za štetu nastalu zbog odgode, neizvršenja ili prekida putovanja u prijevozu, prijevoznik odgovara do iznosa dvostruke prevoznine.

Podnošenje zahtjeva za naknadu štete

Članak 18.

(1) Zahtjev za naknadu štete u slučaju odgode, neizvršenja, prekida putovanja ili zakašnjenja u prijevozu putnik mora podnijeti prijevozniku u obliku reklamacije u roku od 15 dana od dana kada je odgođeno, odnosno neizvršeno putovanje trebalo početi ili od dana kada je putovanje prekinuto, odnosno završeno.

(2) Ako zahtjev za naknadu štete putnik ne podnese u roku iz stavka 1. ovoga članka, nema pravo nakon proteka toga roka podnijeti takav zahtjev.

(3) Odredba stavka 2. ovoga članka neće se primijeniti ako se dokaže da je šteta uzrokovana namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Pozivanje na granicu odgovornosti

Članak 19.

(1) Prijevoznik nema pravo pozivati se na granicu odgovornosti iz članka 17. ovoga Zakona ako se dokaže da je šteta uzrokovana namjerno ili krajnjom nepažnjom.

(2) Prijevoznik se ima pravo pozivati na granicu odgovornosti ako je štetu namjerno ili krajnjom nepažnjom uzrokovala osoba koja je po njegovu nalogu ili za njegov račun radila na izvršenju prijevoza, ako dokaže da je ta osoba radila izvan okvira svojih obveza.

(3) Ako je zahtjev za naknadu štete predviđene u članku 15. ovoga Zakona, prema općim propisima o odgovornosti za uzrokovanu štetu, postavljen prema osobi koja je po nalogu ili za račun prijevoznika radila na izvršenju prijevoza, na odgovornost te osobe primjenjuju se odredbe o ograničenoj odgovornosti koja je kod prijevoza putnika utvrđena za prijevoznika, ako ta osoba dokaže da je radila u okviru svojih obveza.

(4) Osoba iz stavka 3. ovoga članka nema pravo pozvati se na granicu odgovornosti ako se dokaže da je ona štetu uzrokovala namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Odgovornost prijevoznika za štetu nastalu zbog gubitka, uništenja ili oštećenja ručne prtljage

Članak 24.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog gubitka, uništenja ili oštećenja ručne prtljage ako putnik dokaže da je šteta uzrokovana krivnjom prijevoznika ili osobe koja je po nalogu ili za račun prijevoznika radila na izvršenju prijevoza.

(2) Ako je do oštećenja ili gubitka ručne prtljage došlo zbog nesreće zrakoplova, prijevoznik odgovara za nastalu štetu osim ako dokaže da su on ili osobe koje su po njegovu nalogu ili za njegov račun radile na izvršenju prijevoza poduzeli sve potrebne mjere da se šteta izbjegne ili ako dokaže da nije bilo moguće poduzeti te mjere.

Članak 31.

Na odgovornost prijevoznika za predanu prtljagu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 61., 62., 63. te 69. ovoga Zakona koje vrijede za prijevoz stvari.

Odgovornost prijevoznika za štetu nastalu zbog smrti, oštećenja zdravlja, ozljede putnika, te za štetu uzrokovanu zakašnjenjem

Članak 78.

(1) Za štetu nastalu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika, te za štetu uzrokovanu zakašnjenjem odgovaraju solidarno prvi prijevoznik i onaj uzastopni prijevoznik na čijem je dijelu puta nastala šteta.

(2) Prvi prijevoznik ima pravo ugovorom isključiti svoju odgovornost za štetu iz stavka 1. ovoga članka koja nastane zbog zakašnjenja na dijelu puta na kojemu obavljaju prijevoz uzastopni prijevoznici.

(3) Ako je prvi prijevoznik nadoknadio žrtvi, odnosno njenim nasljednicima, štetu nastalu smrću, oštećenjem zdravlja ili ozljedom putnika, imat će pravo na regres od uzastopnog prijevoznika na čijem je dijelu puta nastala šteta.

Podnošenje reklamacije

Članak 87.

(1) Tražbinu iz ugovora o prijevozu nositelj prava ostvaruje podnošenjem reklamacije prijevozniku u pisanom obliku s odgovarajućim dokazima.

(2) Ako prijevoznik u roku od 30 dana od dana dostave reklamacije ne udovolji zahtjevu iz reklamacije, nositelj prava ima pravo ostvariti svoju tražbinu podnošenjem tužbe sudu.

(3) Na zahtjev nositelja prava prijevoznik plaća zatezne kamate od dana dostave reklamacije.

(4) Na tražbine prijevoznika kamate teku od dana dostave zahtjeva putniku, odnosno naručitelju prijevoza.

Odgovarajuća primjena odredbi o odgovornosti iz ugovora o prijevozu osoba i stvari
Članak 92.

Na štetu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede naručitelja usluge ili osoba za koje je naručitelj usluge odgovoran, a koje se nalaze u zrakoplovu, te na štetu zbog gubitka ili oštećenja naručiteljevih stvari koje se nalaze u zrakoplovu radi izvršenja usluge, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o odgovornosti iz ugovora o prijevozu osoba i stvari.

Temelj odgovornosti
Članak 108.

- (1) Operator zrakoplova (nositelj pothvata u zračnom prometu) odgovara za štetu nastalu na zemlji zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede trećih osoba te za štetu nanесenu stvarima koju uzrokuje zrakoplov u letu, ili osobe, ili stvari koje su ispale, ili su izbačene iz zrakoplova u letu, izuzev ako se dokaže da zrakoplov u letu, ili osobe, ili stvari koje su ispale, ili su izbačene iz zrakoplova u letu nisu bile uzrok štete.
- (2) Operator zrakoplova odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju uzrokuje osoba koja je po njegovu nalogu, ili za njegov račun, radila na obavljanju prijevoza.
- (3) Odredba se stavka 1. ovoga članka odnosi i na štetu koja je uzrokovana samim prolaskom zrakoplova kroz zračni prostor ako je do štete došlo zbog nepridržavanja odgovarajućih propisa o sigurnosti zračnog prometa (npr. šteta uzrokovana zvukom i sl.).
- (4) Smatra se da je zrakoplov pokretan motorom u letu, prema stavku 1. ovoga članka, od trenutka pokretanja motora u svrhu voženja, odnosno uzlijetanja pa sve do trenutka zaustavljanja zrakoplova nakon slijetanja i prestanka rada motora nakon slijetanja, odnosno voženja.
- (5) Ako se radi o zrakoplovu koji se ne pokreće vlastitim pogonom (npr. jedrilica, balon i dr.) odgovornost za štetu iz stavka 1. ovoga članka traje od trenutka odvezivanja, odnosno početka uzlijetanja pa do trenutka ponovnog vezivanja nakon slijetanja, odnosno zaustavljanja nakon slijetanja.

Visina naknade štete
Članak 114.

- (1) Za štetu zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede, odgovorna osoba odgovara do iznosa od 100 000 posebnih prava vučenja po poginulom, oštećenom, odnosno ozlijeđenom.
- (2) Odgovorna osoba odgovara za štetu koju je zrakoplov učinio stvarima na zemlji do visine vrijednosti (cijene) novog zrakoplova istog tipa, odnosno, ukoliko se takav tip zrakoplova više ne proizvodi, odgovarajućeg tipa, u vrijeme nesreće.
- (3) Ako se naknada štete iz stavka 2. ovoga članka dosuđuje u obliku rente, ukupni iznos rente ne može biti veći od iznosa navedenog u tom stavku.
- (4) Preračunavanje posebnih prava vučenja u kune obavlja se po tečaju važećem na dan isplate naknade štete od strane odgovorne osobe, a ako je u svezi s naknadom štete iz stavka 2. ovoga članka došlo do sudskog spora na dan donošenja pravomoćne presude.

ZASTARA TRAŽBINE
Zastara i započinjanje zastare
Članak 127.

- (1) Tražbina iz ugovora o prijevozu te regresne tražbine u svezi s tim ugovorom zastarijevaju za dvije godine.

(2) Tražbine iz ugovora o obavljanju drugih komercijalnih djelatnosti u zračnom prometu, tražbine iz ugovora o zakupu zrakoplova i tražbine za naknadu štete kod odgovornosti iz članka 108. ovoga Zakona te regresne tražbine u svezi s navedenom tražbinom zastarijevaju za jednu godinu.

(3) Tražbine iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za pet godina.

(4) Zastarijevanje počinje teći:

1) kod ugovora o prijevozu putnika:

- u slučaju smrti, oštećenja zdravlja, ozljede putnika ili zakašnjenja u prijevozu - od dana kada je zrakoplov stigao ili trebao stići u mjesto odredišta,

- u slučaju smrti koja je nastupila nakon iskrcavanja putnika iz zrakoplova kao posljedica ozljede nastale tijekom prijevoza od dana smrti, ali tužba mora biti podnesena najkasnije u roku od 3 godine od dana kada je zrakoplov stigao ili trebao stići u mjesto odredišta,

2) kod prijevoza ručne prtljage - od dana kada je zrakoplov stigao ili trebao stići u mjesto odredišta,

3) kod prijevoza predane prtljage i stvari:

- u slučaju gubitka ili oštećenja - od dana kada su predane, odnosno trebale biti predane, u mjestu odredišta,

- u slučaju zakašnjenja u prijevozu - od dana kada su predane u mjestu odredišta,

- u slučaju ostalih tražbina - od dana kada je tražbinu trebalo ispuniti,

4) kod ugovora o prijemu i otpremi putnika, prtljage i stvari - od dana određenog u točkama 1. do 3. ovoga stavka,

5) kod ugovora o obavljanju drugih komercijalnih djelatnosti u zračnom prometu i kod ugovora o zakupu zrakoplova - od dana dospelosti tražbine,

6) kod odgovornosti iz članka 108. ovoga Zakona - od dana kada je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je nanijela štetu, a najkasnije u roku od tri godine od dana kada je nastala šteta,

7) kod regresnih zahtjeva - od dana kada je nastala obveza isplate tražbine na temelju sudske odluke ili na temelju svakog drugog akta kojim se osniva pravo na regres,

8) kod ugovora o osiguranju:

- za tražbine naknade štete nanese trećim osobama - od dana kada osiguranik dobije zahtjev treće osobe za naknadu štete,

- za ostale tražbine - prvog dana nakon protoka kalendarske godine u kojoj je nastala tražbina.

Naknada štete koju zrakoplov u letu nanese na zemlji u slučaju prisilne prodaje zrakoplova

Članak 149.

U slučaju prisilne prodaje zrakoplova, tražbine za naknadu štete zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede osoba na zemlji (članak 108.) namirit će se prije zahtjeva hipotekarnih vjerovnika ali najviše do 20% postignute prodajne cijene zrakoplova.

Naknada štete koju zrakoplov u letu nanese na zemlji u slučaju prisilne prodaje zrakoplova

Članak 154.

U slučaju prisilne prodaje zrakoplova, tražbine za naknadu štete zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede osoba na zemlji (članak 108. ovoga Zakona) namirit će se prije zahtjeva založnih vjerovnika, ali najviše do 20% postignute prodajne cijene zrakoplova.

Prisilna prodaja zrakoplova

Članak 161.

U slučaju prisilne prodaje zrakoplova, tražbine za naknadu štete zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede osoba na zemlji (članak 108. ovoga Zakona) namiruju se nakon tražbina iz članka 157. ovoga Zakona.

Zaštita djelatnosti pravnih osoba

Članak 169.

- (1) Ovrha se na zrakoplovu ne može provesti radi ostvarenja novčane tražbine ako je zrakoplov nužan za obavljanje zrakoplovne djelatnosti ovršenika.
- (2) Zrakoplov može biti predmet ovrhe neovisno o odredbi stavka 1. ovoga članka ako se na tržištu može zakupiti odgovarajući zrakoplov.
- (3) Ako je ovrhovoditelj na temelju pravnog posla s ovršenikom vlasnikom zrakoplova stekao na zrakoplovu založno ili slično pravo (pravo namirenja, fiducijarno vlasništvo, pravo pridržaja, itd.) radi osiguranja tražbine čije prisilno ostvarenje na tom predmetu traži, ovršenik se ne može protiviti takvoj ovrši pozivajući se na odredbu stavka 1. ovoga članka.
- (4) Ovršenik vlasnik zrakoplova ne može se protiviti ovrši na zrakoplovu pozivajući se na odredbu stavka 1. ovoga članka ako je zrakoplov stekao od ovrhovoditelja ili njegovoga pravnog prednika koji pokretanjem postupka traži ostvarenje svoje tražbine u svezi s tim stjecanjem.
- (5) Ovršenik se ne može protiviti ovrši prodajom zrakoplova ako se ovrha traži radi namirenja tražbina koje proizlaze:
 - 1) iz štete nastale na zemlji zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede osoba koje je uzrokovao zrakoplov u letu na kojemu se provodi ovrha ili koje su pretrpjele osobe na zrakoplovu zbog iskorištavanja tog zrakoplova,
 - 2) iz traganja i spašavanja, davanja pomoći ili čuvanja zrakoplova,
 - 3) iz ugovora o prijevozu ili drugog ugovora o iskorištavanju zrakoplova koji je predmet ovrhe,
 - 4) iz opskrbe, popravka i opreme zrakoplova koji je predmet ovrhe.